

C. J. SANSOM

Lamentace

KRALOVNA SKRÝVA TAJEMSTVÍ,
KTERÉ ŽENE MATTHEWA SHARDLAKA
DO VÍRŮ INTRIK

Lamentace

C. J. SANSOM

Lamentace

DETEKTIVNÍ ROMÁN Z DOBY JINDŘICHA VIII.

Přeložil Antonín Otáhal

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2015

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2014 C. J. Sansom

All rights reserved.

Z anglického originálu *Lamentation*

(First published by Mantle, London, 2014)

přeložil © 2015 Antonín Otáhal

Redakce textu: Zuzana Pokorná

Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-340-2

Věnováno mým neochvějným stoupcům Rozi Brodymu,
Miku Holmesovi, Jan Kingové a Williamu Shawovi
s díky za jejich připomínky a návrhy nejen k *Lamentaci*,
ale i k předchozím sedmi knihám.

PŘEDMLUVA AUTORA

Z dnešního pohledu by se náboženské různice, které ovládaly Anglii v šestnáctém století, mohly zdát nedůležité. Ve své době však byly doslova otázkami života a smrti. Jindřich VIII. sice v letech 1532 a 1533 odmítl papežovu svrchovanost nad církví ve své říši, ale po celý zbytek vlády kolísal mezi dodržováním tradičních katolických postupů a převzetím protestantských. Ti, kteří chtěli zachovat katolické tradice – a někteří z nich by se byli rádi vrátili do područí Říma –, se nazývali konzervativci nebo tradicionalisty. Jejich odpůrci jim říkali papeženci. Většina těchto odpůrců chtěla převzít luteránské – a později kalvinistické – obyčeje. Nazývali se radikály nebo protestanty. Termíny „konzervativní“ a „radikální“ užívané v tomto náboženském smyslu tedy nemají obecnější význam, který jim později dodala širší společenská reforma. V letech 1532 až 1558 mnozí Angličané přebíhali z jedné strany na druhou, ať již kvůli skutečné změně názorů nebo – častěji – z oportunismu. Někteří – přestože ne všichni – reformní radikálové měli za to, že by stát měl více přispívat ke zmírnění bídy. Jak konzervativcům, tak radikálům však naháněly hrůzu představy anabaptistů, podle nichž by se skuteční křesťané měli vzájemně dělit o veškerý majetek. Anabaptistů nebylo mnoho, ale politické elitě jejich učení nedopřávalo klidu.

Hlavním bodem oficiálně schválené náboženské víry byla v roce 1546 v Anglii doktrína takzvané „transsubstanciacie“ – tvrdící, že kněz při mši skutečně mění hostii a mešní víno v tělo a krev Páně. Od této tradiční doktríny se Jindřich nikdy neodchýlil. V zákoně o šesti člancích víry z roku 1539 se stanoví, že její popírání je zločinem velezrady a trestá se smrtí upálením. Dalším z ústředních motivů Jindřichovy víry bylo přesvědčení o královské svrchovanosti: totiž že Bůh od panovníků – nikoli od papeže – chce, aby byli nejvyššími autoritami v posuzování otázek víry v zemi, v níž vládnu.

Politická scéna v Anglii se roku 1546 vyznačovala výjimečnou dramatickostí. Anne Askewová byla skutečně odsouzena za kacířství, mučena a upálena na hranici a zůstaly po ní zápisky, popisující její utrpení. Oslavy při

vítání admirála d'Annebaulta v Londýně se rovněž konaly a byly tak velkolepé, jak je popsáno v knize. Bertano je autentická historická postava. Tradicionalisté se opravdu spikli proti Kateřině Parrové, a ta opravdu napsala knihu *Lamentace hříšné duše*, vydanou až po smrti Jindřicha VIII. Pokud je však známo, kniha jí nebyla ukradena.

Palác Whitehall král Jindřich získal po smrti kardinála Wolseyho a podstatně jej rozšířil. V té době palác zabíral území dnes přibližně ohraničené Scotland Yardem, ulicí Downing Street, řekou Temží a současným dopravním koridorem nazývaným Whitehall. Celý palác vyhořel do základů při dvou požárech v devadesátých letech 17. století. Přežil jen Banqueting House, který v tudorovské době ještě nestál.

Některá slova měla v tudorovské angličtině jiný význam než dnes. Například termín „Holanďan“ označoval obyvatele dnešního Holandska i Belgie.

Jméno Kateřina se ve středověké Anglii psalo různě – Catherine, Katharine, Katryn a Kateryn. Sama královna Kateřina Parrová dávala při podepisování přednost tvaru Kateryn, ale v této knize se používá standardní tvar Kateřina.

OSOBY A OBSAZENÍ

včetně politického a náboženského kontextu

Mezi postavami tohoto románu je neobvykle vysoký počet osob, které skutečně žily. Popisy jejich charakteru však nejsou historicky podložené – vytvořil je autor.

Královská rodina

Král Jindřich VIII.

Princ Eduard – stáří osm let, následník trůnu.

Princezna Marie – stáří 30 let, výrazně tradicionalistické názory

Princezna Alžběta – stáří 12 až 13 let

Královna Kateřina Parrová

Příbuzní Kateřiny Parrové (všichni patřili k reformátorům – viz též rodokmen na str. 12)

Lord William Parr, její strýc

Sir William Parr, její bratr

Lady Anna Herbertová, její sestra

Sir William Herbert, její švagr

Členové královské rady

John Dudley, lord Lisle – reformátor

Edward Seymour, hrabě z Hertfordu – reformátor

Thomas Cranmer, arcibiskup z Canterbury – reformátor

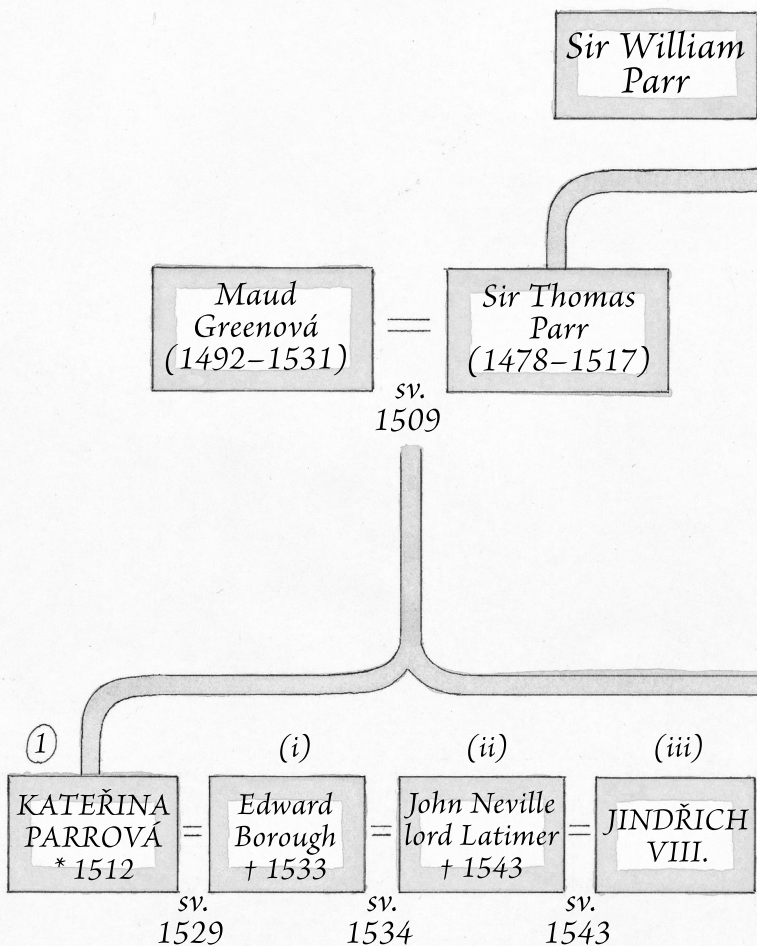
Thomas, lord Wriothesley, lord kancléř – bez pevného přesvědčení

Sir Richard Rich – bez pevného přesvědčení
Sir William Paget, králův tajemník – bez pevného přesvědčení
Stephen Gardiner, biskup z Winchesteru – tradicionalista
Thomas Howard, vévoda z Norfolku – tradicionalista

Ostatní

William Somers, králův šašek
Bláznivá Jane, sloužící jako šašek královny Kateřiny a princezny Marie
Mary Odellová, královna dvorní dáma
William Cecil – později, za vlády královny Alžběty I., se stal premiérem
Sir Edmund Walsingham
John Bale
Anne Askewová (Kymová)

KATEŘINA PARROVÁ

STRUČNÝ RODOKMEN

Elizabeth
Fitzhughová

další

William, lord
Parr z Hortonu
* cca 1480

Maud
lady Lanová
* cca 1513

②
William
hrabě z Essexu
* 1513

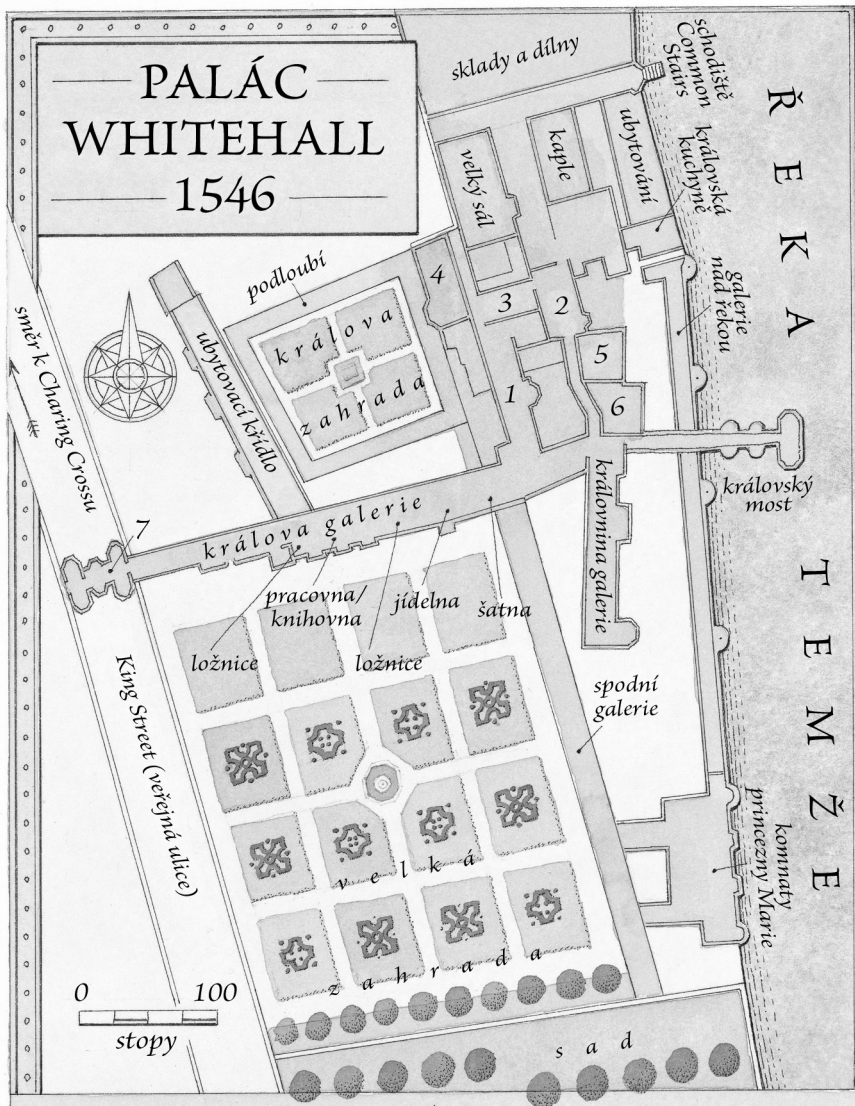
=
lady
Anne
Bourchierová

③
ANNE
* cca 1515

=
SIR WILLIAM
HERBERT
* cca 1501

potomci

PALÁC WHITEHALL 1546

- 1 králova soukromá komnata
- 2 královnina přijímací komnata
- 3 králova přijímací komnata
- 4 komnata královské gardy
(nad ní velká komnata)

- 5 královnina soukromá komnata
- 6 královnina ložnice
- 7 Holbeinova brána
též zvaná Velká brána
(nad ní králova tajná pracovna)

Kapitola první

NECHTĚL JSEM U TOHO UPÁLENÍ BÝT. Jsem od přírody tak trochu útlocitný a nemám rád ani štvaní psů na uvázaného medvěda – a tohle mělo být upálení zaživa čtyř lidí, z toho jedné ženy, za popírání toho, že při svatém přijímání má kněz v rukou skutečné tělo a skutečnou krev Páně. Až tak daleko dospělo v roce 1546 velké pronásledování kacířů v Anglii.

Měl jsem se dostat ke správci pokladny Lincoln's Innu, mistru Rowlandovi. Správce pokladny Rowland mě neměl v oblibě, ačkoli jsem byl soudním syndikem, což bylo nejváženější postavení mezi advokáty. Nikdy se úplně nevyrovnal s tím, jak jsem se k němu před třemi lety – zcela po právu – neuctivě zachoval.

Přešel jsem po náměstí Inn Square, kde na slunci rudě zářily cihlové zdi, a vyměňoval si cestou pozdravy s právníky v černých talárech. Letným pohledem jsem zabloudil k oknům bytu Stephena Bealknapa, mého odvěkého protivníka u soudu i mimo něj. Měl zavřené okenice. Od začátku roku byl nemocný a již mnoho týdnů nevyšel z bytu. Povídalo se, že má smrt na jazyku.

Došel jsem ke dveřím správce pokladny a zaklepal na ně. Rázný hlas mě pozval dál. Rowland seděl u psacího stolu v prostorné místnosti, jejíž stěny lemovaly police plné objemných právnických spisů, dosvědčujících jeho vážené postavení. Bylo mu už přes šedesát a byl hubený jako tyčka, ale stále neoblomně tvrdý. Obličej měl vyhublý, vrásčitý a věčně zamračený. Pěstoval si dlouhý bílý vous, podle právě panující módy pečlivě rozčesaný do dvou pramenů a spadající mu na prsa. Vstoupil jsem, právě když si na husím brku řezal nový hrot. Prsty měl, podobně jako já, zčernalé od dlouhých let práce s inkoustem.

„Bůh vám dopřej dobrého jitra, syndiku Shardlaku,“ oslovil mne řezavým tónem a odložil nástroj.

Uklonil jsem se. „Nápodobně, pane správce pokladny.“

Mávl rukou směrem ke stoličce a upřel na mne přísný pohled. „Jak jdou obchody?“ zeptal se. „Máte na seznamu hodně případů?“

„Docela dost, pane.“

„Proslýchá se, že od královniných právníků už práci nedostáváte,“ nadhodil jakoby nezúčastněným tónem. „Přinejmenším v posledním roce.“

„Mám hodně jiných případů, pane. Práce až nad hlavu.“

Mírně naklonil hlavu. „Prý si některé členy královniny družiny předvolala královská rada. Kvůli jejich kacířským názorům.“

„Také jsem to slyšel. Ale v poslední době bylo u výslechu tolik lidí...“

„Vás v poslední době vídám častěji než dříve na mši v našem kostele,“ poznamenal kousavým tónem Rowland. „Předvádíte svou poslušnost? To je v dnešní pohnuté době nanejvýš rozumné. Chodit do kostela, vyhýbat se podezřelým výrokům a řídit se královskými příkazy.“

„Vskutku, pane.“

Vzal mezi prsty naostřený brk a plivl na hrot, aby jej změkčil, potom ho utřel kusem hadru. Se zaujatým výrazem na mne pohlédl. „Asi už jste slyšel, že paní Anne Askewová byla spolu s třemi dalšími odsouzena k upálení na hranici. V pátek šestnáctého července.“

„Povídá si o tom celý Londýn. Prý ji v Toweru mučili potom, co nad ní byl vynesena rozsudek. A to je divné.“

Rowland pokrčil rameny. „Pouhé klevety. Ta ženská si na své spády vybrala nevhodnou dobu. Opustila manžela a děti a vyrazila do Londýna, aby tu kázala náboženské názory zjevně odporující královskému výnosu o šesti člancích víry. Odmítá odvolat, hádá se beze studu se svými soudci.“ Zavrtěl hlavou a naklonil se ke mně. „Upálení bude velká podívaná. Nic podobného se už dlouhá léta nekonalo. Král chce všem jasně ukázat, kam vede kacířství. Bude tam nejmíň půlka královské rady.“

„Král nepřijde?“ Jiné klevety tvrdily, že má přijít.

„Ne.“ Na jaře Jindřich vážně onemocněl a od té doby se na veřejnosti příliš neukazoval. „Jeho Veličenstvo si přeje mít na upálení zástupce všech londýnských stavů.“ Odmlčel se. „A taky všech soudních Innů. Rozhodl jsem se, že Lincoln’s Inn budete zastupovat vy.“

Upřel jsem na něj pohled. „Já, pane?“

„Plníte méně společenských a obřadních povinností, než by odpovídalo vašemu postavení, syndiku Shardlaku. Nikdo se k tomuto úkolu nepřihlásil dobrovolně a já jsem musel někoho vybrat. Podle mě je načase, abyste se řádně ujal svých povinností.“

Povzdechl jsem si. „Uvědomuji si, že jsem byl v těchhle věcech poněkud laxní. Polepším se, když si to přežete.“ Zhluboka jsem se nadechl. „Rád bych ale požádal, abyste mne protentokrát omluvil. Bude to příšerné. Nikdy jsem žádné upálení neviděl a ani vidět nechci.“

Rowland přezíravě máchl rukou. „Jste příliš útlocitný. Na farmářova syna až moc. Vím ale, že popravě nebudete přihlížet poprvé. Když jste pracoval pro lorda Cromwella, musel jste na stěti Anny Boleynové.“

„Už to bylo dost zlé. Ale tohle bude horší.“

Poklepal na papír před sebou na stole. „Tohle je požadavek, abych tam někoho poslal. Podepsaný samotným královým tajemníkem, sirem Pagetem. Dnes večer mu musím oznámit vybrané jméno. Je mi líto, syndiku, vybral jsem vás.“ Vstal, aby naznačil, že má návštěva je u konce. Rovněž jsem se zvedl a znovu jsem se uklonil. „Za nabídku, že se hodláte více účastnit dění v Innu, samozřejmě děkuji,“ vrátil se Rowland k uhlazenému projevu. „Rozmyslím si, jaké další...“ zaváhal, „... příležitosti se mohou naskytnout.“

RÁNO V DEN UPÁLENÍ jsem se probudil brzy. Mělo se konat až v poledne, ale neměl jsem náladu jít předtím do kanceláře. Můj nový majordom Martin Brocket mi v sedm hodin, přesný jako vždy, přinesl do ložnice džbán horké vody a lněný ručník. Popřál mi dobrého jitra a rozložil na postel košili, kabátec a letní talár. Pokaždé se choval se stejnou důstojnou vážností a podřízeností. Od poslední zimy, kdy se mi on a jeho manželka Agnes začali starat o domácnost, v ní všechno šlapalo jako hodinky. Pootevřenými dveřmi jsem zaslechl Agnes, jak Timothyho žádá, aby přinesl čerstvou vodu, a Josephinu, aby se rychle nasnídala a prostřela mi. Mluvila s nimi přátelsky, bez zbytečného poroučení.

„Další krásný den, pane,“ nadhodil Martin. Bylo mu něco přes čtyřicet, měl řídnoucí světlé vlasy a nevýrazný obličej.

Nikomu v domě jsem o povinnosti jít na upálení nic neřekl. „Ano, Martine,“ přisvědčil jsem. „Dnes dopoledne zůstanu v pracovně, ven půjdu až před polednem.“

„Velmi dobře, pane. Zakrátko budete mít připravenou snídani.“ Uklonil se a odešel.

Vstal jsem a ucítil přitom bolestivé bodnutí v zádech. Mých bolestí v zádech v poslední době naštěstí ubývalo, protože jsem dodržoval cvičení, jež mi předepsal můj přítel a zároveň doktor Guy. Rád bych se v Martinově společnosti cítil stejně příjemně jako ve společnosti jeho ženy, ale cosi v jeho chladné, strnulé formálnosti jako by mě odpuzovalo. Umyl jsem si obličej a při oblékání čistě lněné košile, jemně navoněné rozmarýnem, jsem si vyčítal nerozumný postoj. Kdybych si přál navázat s majordomem neformálnější vztah, musel bych první krok udělat já.

Hleděl jsem na svůj obličej v ocelovém zrcadle. Další vrásky, konstatoval jsem. Na jaře mi bylo čtyřiačtyřicet. Vrásčitá tvář, šedivějící vlasy a na zádech hrb. Protože do módy přicházely vousy – například můj pomocník Barak si nedávno vypěstoval úhledný hnědý plnovous –, zkusil jsem si před několika měsíci nechat narůst bradku i já. Ale stejně jako vlasy, i vousy jsem měl prošedivělé, a to se mi nelíbilo.

Vyhlédl jsem zaskleným oknem na zahradu. Dovolil jsem Agnes, aby v ní umístila několik úlů a založila zahrádku s bylinami. Zahrada teď vypadala mnohem lépe a byliny nejen krásně voněly, ale byly i užitečné. Ptáci zpívali a bzučící včely obletovaly květy, vše zářilo jasnými barvami. A v takovém dni se chystá příšerná smrt mladé ženy a tří mužů!

Pohled mi padl na dopis na nočním stolku. Byl z Antverp, města ležícího ve španělském Nizozemí, kde teď žil můj devatenáctiletý chráněnc Hugh Curteys. Pracoval tam pro anglické kupce. Hugh byl spokojený. Původně chtěl studovat v Německu, ale pak zůstal v Antverpách a začal se zabývat obchodováním se sukнем. Zejména ho bavilo nacházet a hodnotit dosud neznámé druhy tkanin, například bavlnu, která začala přicházet z Nového světa. Hughovy dopisy byly plné radosti z práce i z intelektuální a společenské svobody, v níž v Antverpách žil, včetně tržišť, debat a čtenářských kroužků. Antverpy sice patřily do Svaté říše římské, ale císař Karel V. nechtěl zasahovat do práv mnoha zde žijících protestantů – netroufal si ohrozit bankovníctví ve Flandrách, nejvýznamnější zdroj financování císařských válek.

Hugh se nikdy ani slovem nezmínil o temných tajemstvích, jež jsme sdíleli od dob, kdy jsme se poznali. Všechny dopisy psal v optimistickém duchu. V tomto však popisoval, jak do Antverp přicházejí utečenci z Anglie. *Jsou v žalostném stavu a prosí obchodníky o podporu. Většinou jde o reformátory a radikály, kteří uprchli z vlasti v obavách, že by mohli uvíznout v síti, kterou po celé Anglii rozhodil biskup Gardiner.*

Povzdechl jsem si, oblékl si talár a sešel dolů k snídani. Nedalo se nic dělat, čekal mě hrozný den.

HON NA KACÍŘE TRVAL UŽ OD JARA. V zimě to načas vypadalo, jako by se králova vrtkává přízeň obrátila ve prospěch reformátorů. Přiměl parlament ke schválení zákona rušícího zádušní mše, zaplacené v testamentech zemřelých dárců, aby se za ně sloužily za spásu jejich duší. Jako v mnoha jiných případech, i nyní jsem měl podezření, že králův prvotní zájem není náboženský, nýbrž finanční. Král musel hledat nové zdroje, aby dokázal zaplatit ne-

smírné výdaje na válku s Francií, v níž Francouzi oblehli anglická vojska v Boulogne. Pokračovalo znehodnocování měny a všechny ceny rostly nevídanou rychlostí. Nové „stříbrné“ šilinky byly ve skutečnosti měděné, pokryté tenoučkou vrstvou stříbra. Ta se na nejvyšších bodech reliéfu rychle stírala. Tím si král vysloužil novou přezdívkou – „starý měděný nos“. Obchodníci za takové mince vyžadovali slevu, která jejich skutečnou hodnotu snižovala na méně než šest pencí. Ale mzdy se vyplácely podle toho, co bylo na mincích vyraženo.

V březnu se biskup Stephen Gardiner – nábožensky nejkonzervativnější z králových rádců – vrátil z vyjednávání o nové smlouvě s císařem Svaté říše římské. Od dubna pak začaly výslechy. Kdekdo musel vysvětlovat, jaké má názory na mši svatou, a kontrolovalo se, zda nevlastní zakázané knihy. K výslechům chodili i dvořané z nejbližšího okolí samotného krále a královny. Šířily se pověsti o tom, že Anne Askewová, nejznámější mezi odsouzenými za kacířství k smrti upálením, se znala s královninými dvorními dámami a přesvědčovala je o svých názorech. Od loňského roku, kdy jsem v královnině zastoupení řešil záležitost nebezpečnou pro ni i pro mne samotného, jsem ji neviděl. Rmoutilo mne pomyšlení, že u toho pravděpodobně už zůstane. Přesto jsem na ni často myslel a měl o ni strach, protože hon na kacíře se stále stupňoval. Před týdnem bylo vydáno nařízení se seznamem dalších zakázaných knih. Ve stejné době byl k upálení za kacířství odsouzen dvořan George Blagge, králův osobní přítel.

Již dávno jsem v náboženských půtkách nikomu nestránil a občas jsem měl pochybnosti i o samotné Boží existenci. Nicméně se o mně vědělo, že jsem kdysi patřil ke stoupencům reformy. Proto jsem si, jako většina lidí, dával pozor, abych mlčel a zbytečně na sebe neupozorňoval.

Vyrazil jsem v jedenáct po Chancery Lane. Timothy mi před dveře přivedl valacha Genesis a přinesl nasedací špalek. Chlapci bylo třináct, rychle se vytáhl do výšky, byl hubený a neohrabaný. Druhého chlapce, který u mne dříve sloužil, Simona, jsem už na jaře poslal do učení, abych mu dal šanci na lepší život. Totéž jsem plánoval u Timothyho, až mu bude čtrnáct.

„Dobré jitro, pane.“ Timothy v nesmělém úsměvu ukázal chybějící zuby a odhrnul si z čela patku černých vlasů.

„Dobré jitro, chlapče. Jak se ti daří?“

„Dobře, pane.“

„Určitě ti chybí Simon.“

„Ano, pane.“ Rozpačitě upíral pohled k zemi a nohou postrkoval sem a tam oblázek. „Ale docela to zvládám.“

„Zvládáš to dobře,“ pochválil jsem ho. „Ale říkal jsem si, že bychom se ti měli poohlédnout po nějakém učednickém místě. Už jsi přemýšlel o tom, co bys chtěl v životě dělat?“

Upřel na mne vyděšený pohled hnědých očí. „Ne, pane... já... myslel jsem si, že zůstanu tady.“ Rozhlédl se kolem sebe a zadíval se na ulici. Vždycky byl zaražený a chyběla mu Simonova sebejistota – uvědomoval jsem si, že pomýšlení na samostatný život v něm budí obavy.

„No,“ poznamenal jsem chlácholivě, „není na to žádný spěch.“ Vypadal, že se mu ulevilo. „A teď...“ povzdechl jsem si, „... musím do práce.“

PROJEL JSEM BRANOU TEMPLE BAR a ulicí Gifford Street jsem zamířil k Smithfieldu. Mnoho lidí se mnou mělo společnou cestu. Vířili kolem mne prach ať už na koních, nebo – většina – pěšky, bohatí i chudí, muži, ženy, a dokonce i několik dětí. Zejména ti z příchozích, kteří na sobě měli tmavý oděv, oblíbený náboženskými radikály, se tvářili vážně až pochmurně. Jiní měli neutrální výraz. V některých obličejích se dokonce zračilo dychtivé očekávání dobré zábavy. Měl jsem na hlavě čapku syndika a v horku jsem se začínal potit. Podrážděně jsem si uvědomil, že odpoledne mne čeká schůzka s mou nejnepříjemnější klientkou, Isabel Slanningovou. Její případ, spor s bratrem o vypořádání poslední vůle zemřelé matky, patřil k nejláhodnějším a nejnákladnějším, jaké jsem kdy vedl.

Mínul jsem dva učně v modrých kabátcích a čapkách. „Proč to musí být zrovna v poledne?“ protestoval jeden z nich. „Nikde nenajdem žádnéj stín.“

„Co já vím? Asi nějaký pravidlo, nebo co. Vo to větší horko bude tý Askewový. Tu teda bude pálit prdel, co?“

SMITHFIELD UŽ BYL PLNÝ LIDÍ. Uprostřed rozlehlého prostranství, na kterém se dvakrát týdně konal dobytčí trh, byl ohrazený prostor, hlídáný vojáky oděnými v bílých kabátech označených svatojiřskými kříži a s ocelovými přílbicemi na hlavách. V rukou drželi halapartny a tvářili se nepřístupně. Bylo jasné, že by rázně skoncovali s jakýmkoli pokusem o protest. Smutně jsem na ně hleděl. Každý pohled na vojáky mi nyní připomínal zemřelé přátele, kteří zahynuli na palubě lodi *Mary Rose*, potopené v průběhu francouzského pokusu o nepřátelské vyloďení. Já jsem tehdy smrti unikl jen o vlásek. Od té doby uplynul téměř celý rok, říkal jsem si. Před měsícem přišly zprávy, podle nichž už válka prakticky skončila a mírová smlouva nejen

s Francií, ale i se Skotskem je až na pár maličností dohodnuta. Neodbytně se mi v duchu vracel pohled na přátele mizící pod hladinou. Zavřel jsem oči. Pro ně přišel mír příliš pozdě.

Seděl jsem na koni, a měl jsem tedy lepší výhled než většina diváků. Dav tlačil jezdce na koních dopředu, takže jsem se ocitl blíže zábradlí, než bych si přál. Uprostřed ohrazené plochy stály tři do země zatlučené dubové kůly. Každý z nich sahal sedm stop nad zem a byl opatřen kovovými kroužky na provlečení řetězů.

Konstáblové jimi protáhli řetězy, zamkli je na visací zámky a zkontrolovali klíče. Chovali se klidně a věcně. Kousek opodál stáli další konstáblové kolem vysoké hromady klestí svázaného do malých otepí. Byl jsem rád, že je sucho. Slyšel jsem, že navlhlé dřevo hoří pomaleji a utrpení obětí se tak prodlužuje. Naproti kúlům stálo vysoké dřevěné řečníště, natřené na bílo. Z něj se kazatel pokusí těsně před upálením naposled přimět odsouzené, aby odvolali. Oním kazatelem měl být Nicholas Shaxton, bývalý biskup v Salisburi, radikální reformátor, rovněž odsouzený k upálení. On však odvolal, a zachránil si tak život.

Na východní straně náměstí stála řada nových domů s pestrobarevnými fasádami a za nimi se tyčila věž kostela svatého Bartoloměje. Před sedmi lety byl rozpuštěn klášter svatého Bartoloměje a jeho pozemky připadly členu královské rady siru Richardu Richovi. Ten na nich vystavěl ony nové domy. V jejich oknech se teď tísnili diváci. Před branou bývalého kláštera stálo vysoké dřevěné pódium pokryté plátnem v královských barvách – zelené a bílé. Dlouhou lavici pokrývaly tlusté, pestře zbarvené podušky. Zde budou sedět a sledovat upálení londýnský primátor a členové královské rady. Vsedě na koních jsme přihlíželi my, níže postavení. Mezi námi představitelé města. Kývnutím jsem zdravil ty, s nimiž jsem se znal. Kousek stranou postávala skupinka mužů středního věku. Tvářili se rozrušeně a rozmlouvali cizí řečí. Vlámští kupci.

V mém okolí se zvedala směsice hlasů a spolu s ní ostrý zápach, pro londýnský dav v parném létě typický.

„Prý jí natahovali na skřípec, až jí popraskaly šlachy v rukou a nohou...“

„Odsouzení se přece nesmí mučit...“

„Prej upálej i toho Johna Lassellse. Co králi řek vo spádech Kateřiny Howardový...“

„Říká se, že Kateřina Parrová má problémy. Možná budeme mít novou královnu, než se nadějeme.“

„Co když teď vodvolaj, to je eště pustěj?“

„Na to už je pozdě...“

Dav se nepokojně zavlnil a hlavy všech se obrátily ke skupině mužů v hedvábných pláštích a čapkách a s masivními zlatými řetězy kolem krku, kteří se v doprovodu vojáků blížili od brány. Obřadním krokem došli ke schodům na pódium a vyšli nahoru, kde se posadili do řady a začali si rovnat čapky a řetězy a hledět do davu přísnými pohledy. Vojáci zaujali místo pod pódium.

Mnohé z mužů na pódiu jsem poznával. Jako první mi padl do oka londýnský primátor Bowes v rudém plášti. Vévoda z Norfolkku měl v povýšeném obličejí výraz pohrdavé arogance a připadal mi starší a hubenější než před šesti lety, kdy jsem se s ním poprvé setkal zblízka. Po Norfolkově boku seděl kněz v bílé hedvábné sutaně pod černou albou. Neznal jsem ho, ale podle všeho to nemohl být nikdo jiný než sám biskup Gardiner. Bylo mu kolem šedesáti, byl snědý a podsaditý s hrdým, výrazným nosem a velkýma tmavýma očima, které nyní těkaly po davu. Naklonil se k Norfolkovi a něco mu polohlasně řekl – ten jen přikývl a ironicky se usmál. Podle všeobecně rozšířeného přesvědčení by tito dva muži nejraději vrátili Anglii do područí Říma, kdyby mělo být po jejich.

Vedle seděli pohromadě tři další muži. Všichni tři zažili vzestup za doby Thomase Cromwella, ale po jeho pádu se otočili po větru a připojili se ke konzervativnímu křídlu královské rady. Přeběhnout na druhou stranu jim zjevně nevadilo. Patřil k nim králův tajemník, William Paget – ten poslal Rowlandovi dopis, kvůli kterému jsem nyní tady. Měl široký obličej, jako vytesaný z kamene hrubým dlátem, husté hnědé vousy a ústa s tenkými rty. Jeden z koutků byl obrácený dolů a dodával tváři znechucený výraz. O Pagetovi, přezdívaném „mistr postupů“, se říkalo, že má ke králi blíž než kdokoli jiný.

Vedle Pageta seděl lord kancléř Thomas Wriothesley, nejvyšší právník v zemi, vysoký a hubený, s malou nazrzlou bradkou. Ještě dále pak sir Richard Rich. Navzdory obžalobě z korupce, vznesené proti němu před dvěma lety, se stále držel mezi významnými členy královské rady. Já jsem o tomto svém starém nepříteli věděl ještě více – zcela určitě se dopustil vraždy a jeho jméno se v posledních patnácti letech pojilo s mnohými zločiny. Nemohl mě zlikvidovat jen kvůli jistým informacím, které jsem o něm měl, a také proto, že jsem byl pod královninou ochranou. Stísněně jsem uvažoval, zda v dnešní době mít královninu ochranu neznamená větší nebezpečí, než ji nemít. Zadíval jsem se na Riche. Navzdory horku na sobě měl zelený kabát s kožešinovým límcem. Překvapovaly mě obavy, které jsem

viděl v jeho štíhlém hezkém obličejí. Dlouhé vlasy pod čapkou zdobenou drahokamy měl už úplně šedé. Pohrával si se zlatým řetězem kolem krku. Náhle se rozhlédl po davu a zachytil můj pohled. Mírně zrudl v obličejí a sevřel rty. Chvilí na mě upřeně zíral, ale potom se odvrátil, když ho oslovil Wriothesley. Zachvěl jsem se. Genesis vycítil můj neklid a nepokojně se zavrtěl. Uklidnil jsem valacha poplácáním po krku.

Kolem prošel voják, který opatrně nesl velký koš. „Z cesty, z cesty! Střelný prach!“

To mě potěšilo. Alespoň trocha milosrdenství. Odsouzení za kacířství znamenalo smrt upálením, ale občas se úřady smilovaly a dovolily, aby se odsouzenému kolem krku zavěsil vak se střelným prachem. Když k němu plameny dosáhly, vybuchl a přinesl oběti rychlou smrt.

„Správně by měli trpět až do konce!“ zaprotestoval někdo v davu.

„Jo,“ souhlasil další. „Polibek vohně, tak lehkej a vražednej!“ Výrok doprovodil příšerným zachechtáním.

Zatímco jsem se rozhlížel, davem se ke mně prodral jiný jezdec oděný v právnickém taláru. Byl o několik let mladší než já, měl hezký obličej, i když nyní se strnulým výrazem, krátké tmavé vousy a modré oči, které na svět hleděly s překvapivou přímočarostí.

„Dobrý den, syndiku Shardlaku.“

„Nápodobně, bratře Coleswyne.“

Philip Coleswyn byl advokátem v Gray's Innu a zastupoval bratra a zároveň protivníka mé klientky v případě poslední vůle zesnulé paní Cotterstokové. Bratr mé klientky byl stejně tvrdohlavý a nepříjemný jako ona, ale Coleswyn se choval kultivovaně a vypadal poctivě – ne jako jeden z těch právníků, kteří by za dostatečně velké peníze dokázali snášet jeden argument za druhým v předem prohrané při. Zdálo se mi, že Coleswyn má z celého případu pocit podobně nepříjemný jako já. Slyšel jsem o něm, že je reformátor – náboženské názory téměř kohokoli byly vděčným námětem kletev. Mně však na něčem takovém vůbec nezáleželo.

„Jste tu jako zástupce Lincoln's Innu?“ zeptal se Coleswyn.

„Ano. A vy Gray's Innu?“

„Ano. Nedobrovolně.“

„To jsme na tom stejně.“

„Tohle je krutá podívaná,“ pohlédl mi zpřímá do očí.

„Krutá a příšerná.“

„Brzo člověk nebude vůbec smět uctívat Boha,“ pokračoval a hlas se mu mírně zachvěl.

Odpověděl jsem slovy, jimž se nedalo nic vytknout, ale ironickým tónem: „Naší povinností je uctívat Boha v souladu s příkazy krále Jindřicha.“

„Tak, jak to vidíme tady?“ tiše se zeptal Coleswyn. Rychle však zavrtěl hlavou a dodal: „Omlouvám se, bratře, musím si dávat pozor na jazyk.“

„Ano. To dnes musíme všichni.“

Voják opatrně uložil koš se střelným prachem do rohu ohrazené části náměstí. Překročil ohradu a nyní stál v řadě s ostatními vojáky čelem k davu. Měli jsme to k nim docela blízko. Vtom se Wriothesley naklonil a prstem si přivolal vojáka, který přinesl střelný prach. Ten se rychle rozběhl k pódiu. Wriothesley se zřejmě na něco ptal a ukazoval přitom na koš s prachem. Voják mu odpověděl a Wriothesley se pohodlně opřel. Zjevně ho uspokojilo, co slyšel. Voják se vrátil na svoje místo v řadě.

„Vo co šlo?“ dolehla ke mně otázka vedle stojícího vojáka.

„Ptal se, kolik je tam střelného prachu. Báł se, že až to bouchne, voheň by moh dolítnout až na pódium. Vysvětlil jsem mu, že budou mít prach zavěšenej na krku, vysoko nad klestím.“

Jeho druh se zasmál. „Jo, to by se radikálům líbilo, kdyby tak Gardiner uhořel a s ním půlka královské rady. John Bale by vo tom moh napsat v nějaký svý hře.“

Ucítil jsem na sobě něčí pohled. Kousek vlevo stál právník v černém taláru ve společnosti dvou mladých gentlemanů v nákladných pestrobarevných kabátcích s čapkami pošitými perlami. Právník byl rovněž mladý, odhadem něco přes dvacet, drobný a hubený chlapík s úzkým, inteligentním obličejem, mírně vypoulenýma očima a štětinatým plnovousem. Upřeně na mě hleděl. Když si všiml, že jeho pohled opětuji, odvrátil se.

Znovu jsem oslovil Coleswyna. „Neznáte támhletoho právníka, jak stojí vedle těch dvou mladých hejsků?“

Zavrtěl hlavou. „Mám pocit, že jsem ho už párkrát u soudu viděl, ale nevím, kdo to je.“

„Nevadí, o nic nejde.“

Davem proběhla vlna nepokoje, když se z ulice Little Britain Street začalo blížit procesí. Vojáci vedli tři muže oděné v dlouhých bílých košilích. Jeden byl mladý a dva středního věku. Tvářili se odhodlaně, ale v očích měli divoký strach. Za nimi dva vojáci nesli židli, na níž seděla mladá, přitažlivá žena se světlými vlasy. Mohlo jí být kolem dvaceti let. Když se židle zhoupła, žena sevřela boční opěrky a tvář se jí zkroutila bolestí. Tak tohle je ta Anne Askewová – žena, která opustila manžela a děti v Lincolnshiru a přišla kázat do Londýna, že i posvěcená hostie je jen

kusem chleba, který časem zplesniví úplně stejně jako ten obyčejný, když se nechá ležet na vzduchu.

„Nevěděl jsem, že je tak mladá,“ zašeptal Coleswyn.

Několik konstáblů se rozběhlo ke klestí a začali otepi rovnat kolem kůlů do výšky jedné stopy. Všichni jsme sledovali, jak tři muži zvolna jdou ke kůlům. Klestí praskalo konstáblům pod nohama, když přivazovali dva muže zády k sobě k jednomu kůlu a třetího muže k druhému kůlu. Potom jim s chřestěním zamkli řetězy kolem kotníků, pasu a krku. Ke třetímu kůlu přistavili židli s Anne Askewovou a konstáblové ji ke kůlu zamkli řetězy kolem pasu a krku.

„Tak je to pravda,“ konstatoval Coleswyn. „V Toweru ji natáhli na skřípec. Nedokáže stát.“

„Proč by to dělali, když už byla odsouzená?“

„To ví jen Bůh.“

Voják přinesl čtyři hnědé vaky, každý velikosti větší pěsti, a pečlivě je odsouzeným přivázal kolem krku. Ti před ním instinktivně uhýbali. Ze staré strážnice vyšel konstábl se zapálenou pochodní v ruce a s kamenným výrazem v obličejí se postavil k ohradě. Dav ztichl a pohledy všech se soustředily na konstábla s pochodní.

Po schodech na řečniště stoupal muž v kněžské sutaně. Byl starý a bělovlasý a rudý obličej měl znetvořený strachem. Nicholas Shaxton. Nebýt toho, že odvolal, stál by teď rovněž u kůlu s otýpkami klestí u nohou. V davu se zvedl nepřátelský hukot a ozval se výkřik: „Hanba těm, kdo upalují Kristovy následovníky.“ Někdo uhodil muže, který vykřikl, a dva z vojáků se začali prodírat davem, aby zabránili rvačce.

Shaxton zahájil kázání – dlouhý rozbor, snažící se dokázat správnost tradičního pojetí mše svaté. Tři odsouzení muži naslouchali mlčky. Jeden z nich se neovladatelně třásl. Na obličejích jim vyrazil pot a na košilích se objevily mokré skvrny. Anne Askewová Shaxtona soustavně přerušovala výkřiky: „Nemá pravdu!“ a „Kde má Bibli?“ Tvářila se téměř klidně a pobaveně, jako by si to všechno užívala. V duchu jsem se ptal, jestli ubožačka nezešílela. Kdosi v davu křikl: „Nezdržujte to! Podpalte to!“

Shaxton konečně domluvil. Pomalu sešel ze schodů a stráže ho odvedly k bráně. Pokoušel se vstoupit do vrátnice, ale vojáci ho popadli za ramena a přinutili ho, aby se ve dveřích zastavil a obrátil se obličejem k odsouzeným. Musel se dívat.

Klestí kolem nešťastníků přibývalo, už jim dosahovalo ke kolenům. Potom přistoupil konstábl s hořící pochodní a klestí zapálil. Oheň zapraskal

a po chvíli se ozval neartikulovaný nářek, když plameny začaly olizovat obětem nohy. Jeden z nich ječel: „Kriste Ježíši, přijmi mě! Kriste Ježíši, přijmi mě!“ Opakoval to stále dokola. Od Anne Askewové znělo jen neartikulované kvílení. Zavřel jsem oči. Mlčící dav odsouzené pozorně sledoval.

Najednou se mi zdálo, jako by kvílení obětí a praskání ohně nemělo už nikdy skončit. Genesis se nepokojně zavrtěl a na okamžik jsem měl pocit, jako bych opět byl na palubě potápějící se lodi *Mary Rose* a všechno kolem mě se houvalo a naklánělo. Musel jsem rychle otevřít oči. Coleswyn s ponurým výrazem v obličejí hleděl přímo před sebe a já jsem nemohl jinak, než se podívat stejným směrem. Plameny již šlehaly vysoko, jasné a průhledné v slunečném červencovém dni. Tři muži stále ječeli a nepokojně sebou mleli. Oheň se jim propaloval pod kůži a se syčením do něj kapala krev. Dva se pokoušeli sklonit, aby uspíšili výbuch střelného prachu, ale marně – plameny ještě nebyly dost vysoko. Anne Askewová zhrouteně seděla na židli. Zdálo se, že ztratila vědomí. Cítil jsem nevolnost. Podíval jsem se na obličej muže na pódiu. Všechny strnuly v zachmuřené masce. Znovu jsem na sobě ucítil pohled onoho neznámého mladého právníka v davu. Neklidně jsem si říkal, kdo to asi je a co chce.

Coleswyn zasténal a zhroutil se v sedle. Natáhl jsem se k němu a přidržel ho. Zhluboka se nadechl a napřímil se. „Odvalu, bratře,“ povzbudil jsem ho.

Upíral na mne pohled ztrápených očí v bledém obličejí, zbroceném potem. „Uvědomujete si, že něco takového dnes může potkat kohokoli z nás?“ zašeptal.

Část lidí v davu se odvrátila. Několik dětí se hrůzou rozplakalo. Všiml jsem si, že jeden z holandských obchodníků vytáhl malou modlitební knihu, drží ji v rukou a potichu z ní předčítá. Většina přihlížejících se však smála a žertovala. Ve vzduchu se vznášel dým, pach nemytých těl z davu a ještě něco, co jsem dosud znal jen z kuchyně – pach opékaného masa. Proti své vůli jsem pohlédl ke kúlům. Plameny už sahaly výš a spodní části těl obětí zčernaly, jen místy byly vidět bílé kosti, zatímco horní poloviny jejich těl pokrývala krev, na kterou dotíraly plameny. S hrůzou jsem si uvědomil, že Anne Askewová se probrala. Zasténala, když se jí plameny začaly šířit po košili.

Snažila se něco zakřičet, ale vtom oheň dosáhl k jejímu vaku se střelným prachem. Ten vybuchl a úlomky lebky, krev a mozková tkáň se doširoka rozlétly a se syčením dopadaly do okolních plamenů.

Kapitola druhá

JAKMILE BYLO PO VŠEM, Coleswyn a já jsme odjeli. Tři muži u kůlů museli na smrt čekat déle než Anne Askewová. Byli upoutaní vestoje, takže plamenům trvalo další půlhodinu, než dosáhly k jejich střelnému prachu. Skoro celou dobu jsem měl zavřené oči a přál si, aby šlo totéž provést i s ušima.

Pomaloučku jsme jeli ulicí Chick Lane směrem k soudním Innům. Coleswyn po nějaké době prolomil tíživé ticho: „Vím, že jsem se vyjadřoval příliš otevřeně o svých myšlenkách, bratře Shardlaku. Uvědomuji si, jak opatrní musíme všichni být.“

„Nemluvte o tom,“ uklidňoval jsem ho „Když má člověk před očima něco podobného, je těžké zachovat klid.“ Vybavila se mi jeho poznámka, že tohle dnes může potkat kohokoli, a zauvažoval jsem, jak radikální názory vlastně má. Změnil jsem téma. „Dnes odpoledne ke mně má přijít moje klientka, paní Slanningová. Než se v září začne soudní líčení, oba s tím případem budeme mít plné ruce práce.“

Coleswyn se ironicky zasmál. „To tedy ano.“ Na očích jsem mu viděl, že má na celý případ podobný názor jako já.

Dojeli jsme na Saffron Hill, kde se naše cesty dělily, pokud měl on zamířit do Gray's Innu a já do Lincoln's Innu. Necítil jsem se na tak rychlý návrat do práce. Navrhl jsem: „Nedáte si se mnou džbáněk piva, bratře?“

Coleswyn zavrtěl hlavou. „Děkuju, dnes ne. Vráťím se do Innu a zahrabu se do práce. Bůh vám dopřej dobrého dne.“

„Nápodobně, bratře.“

Sledoval jsem ho pohledem, jak odjíždí, mírně nahnbený na hřbetě koně. Nedokázal jsem si představit, že bych se rovnou vrátil do Lincoln's Innu. Pobídl jsem koně směrem k Holbornu a cestou jsem si strhl čapku soudního syndika.

NAŠEL JSEM SI TICHÝ HOSTINEC vedle kostela svatého Ondřeje. Dalo se čekat, že se zanedlouho naplní davy táhnoucími od Smithfieldu, ale prozatím

u stolů sedělo jen pár staříků. Koupil jsem si džbáněk piva a usadil se do tichého kouta. Pivo bylo slabé a kalné a na hladině plavala vrstvička mláta.

Myšlenky mi, jako v poslední době často, zabloudily ke královně. Vzpomínal jsem na doby, kdy jsem ji poznal. Tehdy byla pouhou lady Latimerovou. Uvědomoval jsem si, že mé city k ní neochladly. V duchu jsem se okřikl: je směšné oddávat se podobným bláhovým představám. Než příliš zestárnu, měl bych si najít ženu odpovídajícího postavení. Doufal jsem, že královna u sebe nemá žádné z nově zapovězených knih. Jejich seznam byl dlouhý – Luther, Tyndale, Coverdale a samozřejmě John Bale, jehož nemravná nová kniha o mniších a jeptiškách *Život zasvěcených v Anglii* se těšila velké oblibě u londýnských učedníků. Já sám jsem vlastnil staré výtisky Tyndalových a Coverdalových děl. Za tři dny měla vypršet lhůta pro jejich beztretné odevzdání. Říkal jsem si, že bude bezpečnější spálit je v tichosti na zahradě.

Do hostince vstoupila skupinka mužů. „Konečně pryč z toho smradu,“ prohlásil jeden z nich.

„Tohle je lepší než luteránskej puch,“ souhlasně zamručel další.

„Luther je už mrtvý a v zemi. A ta Askewová už to má taky za sebou.“

„Ale určitě jsou někde nějací luteráni ještě schovaní.“

„Napijme se. Budou tu mít i něco k jídlu?“

Rozhodl jsem se odejít. Dopil jsem svůj džbáněk a vyšel ven. Propásl jsem oběd, ale na jídlo jsem stejně neměl ani pomyslení.

VELKOU BRANOU JSEM VJEL DO LINCOLN'S INNU. Měl jsem na sobě kompletní úbor soudního syndika včetně bílé čapky. Nechal jsem Genesis ve stájích a zamířil ke své kanceláři. Vstoupil jsem a překvapeně hleděl na nebývalý ruch. Všichni tři mí zaměstnanci – pomocník Jack Barak, písař John Skelly i nový žák Nicholas Overton – s horečnou snahou něco hledali mezi papíry na stolech i v policích.

„Prokristapána!“ křičel Barak na Nicholase. Rozvázal stužku na štosu dokumentů a začal se jimi probírat. „To si ani nepamatujete, kdy jste ten papír viděl naposled?“

Nicholas na chvíli přestal přehrabovat svůj štos papírů a zamyšleně zachmuřil pihovatý obličej pod rusými vlasy. „Před takovými dvěma, třemi dny. Prošlo mi jich rukama tolik...“

Skelly na Nicholase upřeně hleděl skrz brýle. Tvářil se mírně, ale v hlase

měl napětí, když s přehnaným klidem prohlásil: „Kdybyste si dokázal vzpomenout, mistře Overtone, věděli bychom, kde začít hledat.“

„Co se děje?“ zeptal jsem se rovnou ve dveřích. Hledali tak zuřivě, že si ani nevšimli mého příchodu. Barak ke mně obrátil vztekem zrudlý obličej, lemovaný nově vypěstovaným plnovousem.

„Mistr Nicholas ztratil převodní listinu na Carlingforda. Je to jediný důkaz, který Carlingford má o vlastnictví svého pozemku, a musíme ho u soudu předložit hned první den soudní sezóny! Líný blbec,“ zamumlal si pod nos. „Fušer jeden!“

Nicholas zrudl v obličeji. „Neudělal jsem to schválně.“

Povzdechl jsem si. Před dvěma měsíci jsem Nicholase přijal na přímluvu kolegy, kterému jsem dlužil laskavost, a nyní jsem svého kroku začínal litovat. Nicholas byl šlechtický synek z Lincolnshiru. Ve svých jednadvaceti letech neměl žádnou představu o budoucnosti a souhlasil, že pár let stráví v Lincoln's Innu, aby se přiučil, jak později spravovat otcovu usedlost. Onen kolega naznačoval, že se Nicholas rozkmotřil s rodiči, ale v jádru že je to dobrý chlapík. Po dvou měsících se dalo říct, že je sice dobromyslný, ale nezodpovědný. Podobně jako řada jiných gentlemanů jeho věku trávil hodně času objevováním lákadel nočního Londýna. Vědělo se o něm, že se dokáže snadno dostat do potíží – pustil se prý do šermířského souboje s jiným studentem kvůli nějaké prostitutce. Na jaře král zavřel bordely v Southwarku a mnoho prostitutek se přestěhovalo přes řeku do města. Většina šlechtických synků z venkova vládla mečem a jejich postavení jim dovolovalo nosit tuhle zbraň i ve městě. Přesto nebyly hospody místem, kde by bylo záhodno takové umění předvádět. Ostrý meč, zejména v neopatrné ruce, vždy patří k životu nebezpečným zbraním.

Při pohledu na Nicholasovu vysokou, statnou postavu jsem si všiml, že má pod krátkým studentským talárem prostřížený zelený kabátec lemovaný žlutým damaškem – to přímo odporovalo pravidlům Innu, ukládajícím studentům, aby nosili skromný oděv.

„Hleďte dál, ale v klidu. Nicholasi, neodnesl jste tu listinu z kanceláře, že ne?“ zeptal jsem se s náhlým podezřením.

„Ne, mistře Shardlaku,“ odpověděl. „Vím, že nic takového není dovoleno.“ Mluvil kultivovaně, byť s nepopíratelným lincolnshirským přízvukem. Měl dlouhý nos a kulatou bradu a teď se tvářil zkroušeně.

„Stejně jako je zakázáno nosit hedvábný kabátec s rozparky. Nechcete snad mít potíže se správcem pokladny? Až najdete tu listinu, běžte hned domů a převlékněte se.“

„Ano, pane,“ přisvědčil pokorně.

„Dnes odpoledne přijde paní Slanningová. Budete u našeho rozhovoru a budete ho zapisovat.“

„Ano, pane.“

„Jestli se listina do té doby neobjeví, zůstanete tady, dokud ji nenajdete.“

„Upálení už skončilo?“ ozval se váhavě Skelly.

„Ano. Ale nechci o tom mluvit.“

Barak vzhlédl: „Mám pro vás pár zpráv. Jsou to dobré zprávy, ale jen pro vaše uši.“

„Dobrych zpráv není nikdy dost.“

„Taky bych řekl,“ pokýval hlavou.

„Pojďme do mé pracovny.“

Poslušně mě následoval do místnosti, jejíž zasklená okna nabízela výhled na nádvoří Innu. Svlékl jsem si talár a čapku a posadil se k psacímu stolu. Barak usedl na židli naproti mně. Všiml jsem si šedivých pramenů v jeho plnovousu, přestože vlasy měl tmavě hnědé, bez šedin. Barakovi bylo třicet čtyři let, byl o celé desetiletí mladší než já. Kdysi štíhlá postava se mu v poslední době viditelně zaoblovala.

Začal: „Ten mladý hlupák Overton bude moje smrt. Lepší by snad bylo hlídat cvičenou opici.“

Usmál jsem se. „On ale není hloupý. Minulý týden pro mě dělal souhrn Bennettova případu a šlo mu to docela dobře. Prostě si jen potřebuje dávat větší pozor na pořádek.“

Barak zamručel. „Jsem rád, že jste mu řekl to o tom oblečení. Sám bych si přál, abych si mohl dovolit hedvábný kabátec.“

„Je mladý a trochu nezodpovědný,“ nevesele jsem se usmál. „To jste byl mimochodem taky, když jsme se poznali. Nicholas aspoň nekleje jako starý námořník.“

Barak jen pobaveně zamručel, ale hned smrtelně zvážněl. „Jaké to bylo? To upálení.“

„Nepopsatelně příšerné. Všechno probíhalo, jak se dalo čekat,“ konstatoval jsem s hořkostí v hlase. „Dav hlučel a představitelé města i členové královské rady seděli na pódiu a snažili se tvářit důstojně. V jednu chvíli se zdálo, že by mohl propuknout nepokoj, ale vojáci rychle zasáhli. Ti odsouzení ubožáci zemřeli příšernou smrtí, ale chovali se statečně.“

Barak zavrtěl hlavou. „Proč neodvolali?“

„Nejspíš věřili, že by je to uvrhlo do věčného zatracení.“ Povzdechl jsem si. „Tak jaké jsou ty dobré zprávy?“

„Tady je první. Přišla dnes ráno.“ Barak sáhl do opasku, vyňal tři svítivé zlaté sovereignty a položil je na stůl spolu s přeloženým listem papíru.

Pohlédl jsem na stůl. „Nějaká pozdní platba od klienta?“

„Dalo by se to tak říct. Přečtete si ten vzkaz.“

Vzal jsem si papír a rozložil jej. Byl na něm vzkaz naškrábaný zřejmě roztrěsenou rukou. *Posílám peníze, které vám dlužím z doby svého pobytu u paní Elliardové. Jsem teď těžce nemocný a uvítal bych vaši návštěvu. Váš bratr v taláru, Stephen Bealknap.*

Barak se usmál. „Koukáte s otevřenou pusou, co? Nedivím se, byl jsem na tom stejně.“

Prohlížel jsem si mince, abych se ujistil, že nejde o špatný vtíp. Hleděl jsem však na solidní zlaté dukáty z dob, kdy se ještě v královských mincovnách razilo z poctivého kovu. Na jedné straně měly králův portrét a na druhé tudorovskou růži. Bylo to téměř k neuvěření. O Stephenu Bealknapovi všichni dobře věděli, že nemá žádné skrupule, ať už osobní nebo pracovní, ale hlavně že je to držgrešle s truhlou plnou zlatáků, jimiž se po nocích kochá. Celé to bohatství si nahrabal za léta podezřelých obchodů a sporů, z nichž některé vedl i proti mně. Navíc se pyšnil tím, že nikdy nesplatil žádný dluh, pokud se tomu mohl vyhnout. Před třemi lety jsem v záchvatu nemístné štedrosti zaplatil vdově svého přítele, aby se o Bealknapa postarala, když byl nemocný. On mi ty peníze od té doby stále dlužil.

„To je tedy překvapení,“ zapřemýšlel jsem nahlas. „Nu, loni na podzim, než onemocněl, se chvíli choval celkem přátelsky. Oslovil mě na nádvoří a vyptával se, jak se mi daří a jak jdou obchody. Jako by byl můj přítel nebo se snažil se mnou spřátelit.“ Vybavil se mi příjemný podzimní den a Bealknap, jak se ke mně blíží, talár mu vlaje kolem hubeného těla a obličej s propadlými tvářemi se kříví neupřímně podbízivým úsměvem. Kudrnaté vlasy mu jako obvykle neposlušně trčely zpod čapky na všechny strany. *Mistře Shardlaku, jak se vám daří?* Zavrtěl jsem hlavou. „Odpověděl jsem odměřeně. Samozřejmě jsem mu nevěřil, určitě mu šlo o něco nekalého. A o penězích, co mi dluží, se ani nezminil. Po nějaké době mu to došlo a zase si mě přestal všímat.“

„Možná šel do sebe, když je teď tak nemocný.“

„Prý nějaký nádor v břiše, že? Už pár měsíců je na tom zle. Dlouho jsem ho nepotkal. Kdo přinesl ten vzkaz?“

„Nějaká stará ženská. Říkala, že je jeho ošetřovatelka.“

„To jsou věci!“ řekl jsem. „Bealknap splácí dluhy a zve mě na návštěvu...“

„Půjdete tam?“

„Těžko můžu jinak. Bude to akt křesťanského milosrdenství.“ Nepřestával jsem užasle vrtět hlavou. „A co vaše další zpráva? Po tomhle by mě nepřekvapilo, kdybych se dozvěděl, že v Londýně padají z mraků žáby.“

Znovu se usmál, tentokrát spokojeně. „Ne. Je to sice překvapení, ale žádný zázrak. Tamasin čeká další dítě.“

Naklonil jsem se k němu a popadl ho za ruku. „Tohle je opravdu dobrá zpráva! Víím, že jste chtěli další.“

„Ano. Malému Georgovi přibude bratříček nebo sestřička. Má to být v lednu.“

„To je skvělé, Jacku. Gratuluju. To se musí oslavit!“

„Ještě jsme to nerozhlásili. Ale doufám, že sedmadvacátého přijdete na oslavu Georgových prvních narozenin. Tam to oznámíme. Nepozval byste našim jménem starého Maura? Staral se o Tamasin, když čekala George.“

„Guy má dnes večer přijít ke mně na večeři. Pozvu ho rád.“

„Dobře.“ Barak se opřel v židli a složil ruce na břicho. Tvářil se spokojeně. Tamasin potratila první dítě, které s ním čekala. Tehdy jsem se bál, že ho zármutek zlomí. Ale loni se Tamasin narodil zdravý syn. A teď tedy čekají dalšího potomka. Uvědomil jsem si, jak se z Baraka pomalu, ale jistě stává usedlý otec rodiny, tak odlišný od divokého mládence, kterého jsem poznal před šesti lety, kdy pro Thomase Cromwella zařizoval některé méně bezpečné záležitosti.

„Hned se cítím líp,“ poznamenal jsem tiše. „Snad se na světě konečně někdy stane i něco dobrého.“

„Musíte správci pokladny podat hlášení o tom upálení?“

„Ano. Ujistím ho, že mé zastupování Innu nezapadlo bez povšimnutí. Mimo jiné si mě všiml sir Richard Rich.“

Barak zvedl obočí. „Ten lump tam byl?“

„Ano. Už dobrý rok jsem ho neviděl. Ale on si mě samozřejmě pamatuje. Zíral na mě dost nepřátelsky.“

„To je všecko, na co se zmůže. Víte toho na něj příliš mnoho.“

„Vypadal dost ustaraně. Proč asi? Myslel jsem, že si polepšil, když se dal na stranu Gardinera a konzervativců.“ Pohlédl jsem na Baraka. „Máte ještě kontakty na staré přátele z dob, kdy jste dělal pro Cromwella? Nedoneslo se vám něco?“

„Občas zajdu do hospod, kam jsem chodíval – když mě Tamasin pustí. Ale málokdy se něco dozvím. A než se zeptáte, o královně nevím vůbec nic.“

„Ty pověsti o mučení Anne Askewové v Toweru byly pravdivé,“ konstatoval jsem. „Na hranici ji museli přinést na židli.“

„Ubohá ženská.“ Barak si zamyšleně hladil vousy. „Zajímalo by mě, jak se tohle dostalo ven. Zřejmě v Toweru pracuje někdo s radikálním přesvědčením – jinak to nemůže být. Doneslo se mi jedině, že biskup Gardiner teď našeptává králi, ale to vlastně ví každý. Předpokládám, že arcibiskup Cranmer na upálení nebyl?“

„Ne. Ten se drží pěkně stranou v Canterbury, řekl bych.“ Zavrtěl jsem hlavou. „Je skoro div, že přežil tak dlouho. Mimochodem, na upálení na mě pořád zíral nějaký mladý právník. Drobný a hubený, má hnědé vlasy a krátké vousy. Zajímalo by mě, kdo to byl.“

„Nejspíš zastupuje nějakou protistranu a chtěl si zjistit, co ho u soudu čeká.“

„Možná.“ Nevěřičně jsem si sáhl na mince na stole.

„Nemyslete si pořád, že vám jdou všichni po krku,“ nadhodil tiše Barak.

„Jo, to je jedna z mých chyb. Divíte se? Po tom, čím jsem v posledních letech prošel...“ Povzdechl jsem si. „Mimochodem, potkal jsem ve Smithfieldu bratra Coleswyna. Zastupoval na upálení Gray's Inn. Zdá se, že je to slušný člověk.“

„Na rozdíl od jeho klienta... vlastně i našeho. To Nicholasovi prospěje, když bude muset dnes odpoledne zapisovat schůzku s tou starou sůvou Slanningovou.“

Usmál jsem se. „Ano, taky jsem si to říkal. No, hlavně dohlédněte, ať najde tu listinu.“

Barak vstal. „Jestli ne, nakopu mu zadek, ať má jak chce vznešený původ!“

Opustil mě a já jsem si znovu nevěřičně osahal mince od Bealknapa. Podíval jsem se na jeho vzkaz a nemohl jsem si pomoci, abych se v duchu neptal, co má Bealknap za lubem tentokrát.

PANÍ ISABEL SLANNINGOVÁ přišla přesně ve tři. Nicholas na sobě nyní měl decentní kabátec z lehké černé vlněné látky. Seděl mi po boku, v ruce brk a před sebou papír. Měl štěstí – chybějící listinu našel v době mého rozhovoru s Barakem.

Skelly uvedl paní Slanningovou dovnitř. Očividně se jí trochu bál. Byla to vysoká, hubená žena, věkem mírně přes padesát, ale kvůli věčně našpuleným rtům a zamračenému výrazu vypadala starší. U soudního slyšení jsem se již setkal i s jejím bratrem. Překvapovalo mne, nakolik Edward Cotterstoke – až na malou šedivou bradku – připomíná postavou i výrazem obličeje sestru.

Nyní na sobě měla paní Slanningová fialové šaty z drahé vlny. Hubený krk se skrýval v módním, nahoru ohrnutém límci. Na hlavě měla hranatý čepce posítý množstvím drobných perel. Vzhled napovídal, že jde o bohatou vdovu – její zesnulý manžel byl úspěšným nitářem. Jako nejedna vdova po bohatém obchodníkovi, i ona se chovala s odměřenou povzneseností, jaká by se u ženy nižšího stavu považovala za nepřiměřenou. Chladně mě pozdravila a Nicholase si vůbec nevšímala.

Jako vždy šla přímo k věci. „Nuže, mistře Shardlaku, co je nového? Předpokládám, že ten ničema Edward se zase snaží zdržovat, co?“ Upírala na mne ublížený pohled velkých hnědých očí.

„Ne, paní. Slyšení u královského soudu je na rozvrhu v září.“ Vyzval jsem ji, aby se posadila, a už poněkolkáté jsem přemýšlel, proč mezi ní a jejím bratrem panuje tak nesmiřitelná nenávisť. Byli dětmi prosperujícího svíčkaře. Ten zemřel v dosti mladém věku a matka se znovu vdala. Otčím převzal obchod, ale sám náhle zemřel o pouhý rok později. Po jeho smrti stará paní Cotterstoková obchod prodala a z nemalého výtěžku pohodlně dožila zbytek dlouhého života. Potřetí se už nevdala. Loni, ve věku osmdesáti let, zemřela po záchvatu mrtvice. Na smrtelném loži se svěřila knězi se svou poslední vůlí. Většina ustanovení byla bez problémů. Peníze rozdělila rovným dílem mezi obě děti. Velký dům poblíž Chandlers Hallu, kde dožila, se měl prodat a výtěžek se měl rovněž rozdělit mezi oba sourozence rovným dílem. Edward byl – podobně jako Isabel – poměrně zámožný, pracoval jako vyšší úředník na radnici. Pro oba sourozence představovala matčina poslední vůle způsob, jak majetek rozmnožit. Problém vyvstal s vypořádáním věcí nalézajících se v domě. Všechn nábytek měl dostat Edward. Ale veškeré tapisérie a malby *všeho druhu uvnitř domu, ať jsou jakékoli povahy a jsou jakkoli upevněny*, měly připadnout Isabel. Formulace to byla dost neobvyklá, ale mluvil jsem s knězem, který poslední vůli zapisoval, a ten si byl zcela jistý, že stará paní byla – navzdory blížícímu se skonu – zcela jasně mysli a trvala na každém slově.

Doslovné znění bylo u kořene problému. První manžel paní Cotterstokové – otec sourozenců – se zajímal o umění a v domě bylo mnoho krásných tapisérií a několik portrétů. Pravý skvost pak představovala velká nástěnná malba v salonu, provedená přímo na omítce. Navštívil jsem dům, nyní prázdný – až na starého sluhu pověřeného dohledem –, abych si malbu prohlédl. Dokázal jsem ji náležitě ocenit, protože v dřívějších dobách jsem se sám věnoval kresbě i malování. Zobrazovala rodinnou scénu z doby před půlstoletím, ještě za vlády předchozího panovníka. Mladá paní Cottersto-

ková na ní seděla po boku manžela, oděného do tradičního oděvu svého stavu. S nimi Edward a Isabel, tehdy malé děti. Obličje všech osob, detaily květin na stole i výhled z okna na londýnskou ulici, to vše bylo zachyceno výstižnou kresbou. Stará paní Cotterstoková se o malbu pečlivě starala. Udržovala ji, takže barvy nevybledly. Při prodeji domu by malba podstatně zvyšovala jeho hodnotu. Malba byla provedena přímo na zdi, takže z právníkého hlediska představovala nedílnou součást domu. Nicméně podivná formulace závěti umožňovala Isabel, aby se dožadovala odborného sejmnutí malby, případně i s celou zdí. Ta sice nebyla nosná, přesto by její rozebrání bez poškození malby bylo velmi obtížné, ne-li přímo nemožné. Navíc Edward takové řešení odmítl. Trval na tom, že malba je pevnou součástí domu a musí jí zůstat. Spory o dědictví týkající se nemovitostí řešil královský soud, zatímco spory o movitý majetek – a Isabel se snažila dokázat, že jím je i ona malba – spadaly do příslušnosti biskupského soudu. Jinými slovy jsme se Coleswyn a já přeli, ke kterému soudu spor přísluší, než bude vůbec možné přistoupit k rozsouzení podstaty. Biskupský soud před několika měsíci dospěl k výroku, že nástěnná malba je movitá věc. Isabel mi ihned dala pokyn, abych se odvolal ke královskému soudu. Ten byl téměř kdykoli připraven prosazovat svou pravomoc vůči soudům církevním, takže nepříteli překvapivě vydal rozhodnutí, podle nějž měla záležitost patřit do jeho pravomoci. Zároveň nařídil slyšení, které se mělo konat na podzim. Jinými slovy si soudy případ přehazovaly sem a tam a předání majetku dědicům muselo čekat na výsledek.

„Jen počkejte a uvidíte – bratr se pokusí zase všechno zdržet,“ prohlásila Isabel svým obvyklým podrážděným tónem. „Chce mě utahat, ale to se mu nepovede. A ten jeho právník! Lstivý a úskočný!“ Zvýšila hlas, jak to ostatně dělala vždy po několika větách.

„Mistr Coleswyn se v této záležitosti zatím choval zcela poctivě,“ okřikl jsem ji rázně. „Ano, pokoušel se o odklad, ale to dělají obhájci vždycky. Musí postupovat podle pokynů svého klienta – stejně jako já podle vašich.“ Nicholas vedle mě zapisoval. Dlouhé štíhlé prsty se míhaly nad papírem. Aspoň vzdělání měl dobré a psal čitelně.

Isabel se naježila. „Ten Coleswyn je protestantský kacír – stejně jako můj bratr. Oba chodí do kostela svatého Judy, kde kněz nechal sejmut všechny obrazy a slouží mši u obyčejného stolu.“ Zdrojem další nevráživosti mezi sourozenci byla skutečnost, že Isabel se hrdě hlásila k tradičnímu katolicismu, zatímco její bratr se stal stoupencem reformy. „Toho kněze by měli upálit,“ pokračovala, „jako tu ženskou Askewovou a její kumpány.“

„Byla jste dnes na tom upálení, paní Slanningová?“ zeptal jsem se tiše. Neviděl jsem ji tam.

Nakrčila odmítavě nos. „Na takovou podívanou bych nikdy nešla. Ale ti kacíři si zasloužili, co je potkalo.“

Všiml jsem si, jak Nicholas odmítavě sevřel rty. O náboženství se mnou nikdy nemluvil. V tomto směru se choval velmi rozumně. Změnil jsem téma: „Paní Slanningová, výsledek sporu u soudního slyšení rozhodně není předem jasný. Celá ta záležitost je velmi neobvyklá.“

Zvedla bradu. „Spravedlnost nakonec zvítězí. A já vím, co dokážete, mistře Shardlaku. Proto jsem taky šla k syndikovi. Tu malbu jsem vždycky měla moc ráda.“ Do jejího výrazu se vloudil náznak citu. „Je to jediná památka na mého drahého otce.“

„Bylo by nepoctivé, kdybych vám zatajil, že pravděpodobnost úspěchu a neúspěchu vychází tak asi nastejno. Hodně bude záležet na tom, co řeknou znalci.“ Na posledním slyšení se dohodlo, že každá strana sporu jmenuje jednoho znalce vybraného z členů cechu stavitelů a znalci vydají soudu odborný názor, zda a jak bude možné malbu sejmout. „Už jste se dívala na ten seznam, co jsem vám dal?“

Odmítavě mávla rukou. „Nikoho z nich neznám. Musíte mi doporučit někoho, kdo prohlásí, že sejmout tu malbu bude snadné. Za dost velké peníze se určitě někdo najde. Zaplatím, co si řekne.“

„Námezdný žoldněř,“ podotkl jsem. Existovali znalci, kteří by za dost vysoký honorář odpřísáhli, že černá je bílá.

„Přesně tak.“

„S takovými znalci je určitý problém, paní Slanningová. Soudy už je znají a příliš jim nevěří. Mnohem lepší bude, když si vyberete někoho, kdo je soudu znám jako poctivý člověk.“

„Ale co když jeho posudek vyzní proti nám?“

„Budeme se s tím muset nějak vyrovnat, paní Slanningová.“

Isabel se zamračila a přivřela oči. „Kdyby se to stalo, tak najdeme nějakého toho... žoldněře.“ Hleděla na mě svrchu, jako bych to byl já, a ne ona, kdo chce podvádět soud. Vzal jsem kopii seznamu, kterou jsem měl před sebou na stole. „Navrhuji vybrat mistra Jackabyho. Už jsem s ním pracoval a je všeobecně vážený.“

„Ne,“ odpověděla. „Dívala jsem se na ten seznam. Je na něm mistr Adam. Byl představeným svého cechu. Jestli existuje způsob, jak malbu sejmout, on ho určitě najde.“

„Podle mě by byl lepší mistr Jackaby. Má zkušenosti se soudními procesy.“

„Ne,“ zopakovala rozhodným tónem. „Říkám, že to bude mistr Adam. Modlila jsem se o úspěch v téhle věci a myslím, že on je ten pravý, aby mi pomohl domoci se spravedlnosti.“

Podíval jsem se jí do očí. *Modlila se o úspěch? Copak si opravdu myslí, že se Bůh zatěžuje malichernými právními půtkami?* Z povýšeného výrazu a pevně sevřených rtů jsem usoudil, že nemá význam pokoušet se ji přesvědčovat. „Tak dobře,“ přitakal jsem. Panovačně kývla hlavou. „Mějte však na paměti, paní Slanningová, že je to vaše volba. Já ho vůbec neznám. Zařídím schůzku obou znalců v domě. Co nejdříve.“

„Nemůžou tam jít každý zvlášť?“

„To by soud nerad viděl.“

Zamračila se. „Soud, soud... záleží hlavně na tom, abych vyhrála.“ Nabrala zhluboka dech. „No, jestli prohraju u královského soudu, půjdu s tím k soudu odvolacímu.“

„A jestli vyhrajete, odvolá se váš bratr.“ *Co jen to mezi nimi je?* ptal jsem se v duchu. Určitě něco z dávné minulosti. Nemluvili spolu dlouhá léta. Isabel opovržlivě odsuzovala bratrovu neschopnost, protože po otčímově smrti nepřevzal podnik. Naznačovala také, že s trochou snahy by se Edward mohl stát městským radním. Proč asi matka zvolila právě takové znění poslední vůle? Skoro to vypadalo, jako by si přála své děti rozeštvát.

„Už jste viděla můj poslední účet se všemi výdaji, paní Slanningová?“ zeptal jsem se.

„Ano, a také jsem ho hned zaplatila, syndiku Shardlaku.“ Hrdě se napřímila. Měla pravdu. Vždycky platila hned a bez protestů. Na rozdíl od takového Bealknapa...

„To vím, paní, a jsem za to vděčný. Ale jestli se budeme odvolávat, náklady porostou opravdu vysoko.“

„Tak musíte dosáhnout toho, aby je všechny zaplatil Edward.“

„Ve sporech o dědictví se náklady počítají k tíži zděděného majetku. Mějte prosím na paměti, že cena domu i hodnota peněz po vaší matce celou dobu jenom klesají. Bylo by rozumnější a praktičtější pokusit se o smírné řešení.“

Znovu se naježila. „Pane, jste můj právník. Vaší povinností je radit mi, jak mám vyhrát – ne jak celou věc ukončit, aniž by bylo jasné, kdo je vítěz.“ Opět zvýšila hlas. Já jsem schválně mluvil potichu.

„Mnoho lidí se raději dohodne, když je výsledek nejistý a proces nákladný. Což platí právě pro tento případ. Dost jsem o tom přemýšlel. Co kdybyste Edwardovi nabídla, že ho vyplatíte z jeho poloviny dědictví, a prodala

svůj dům? Mohla byste se přestěhovat do domu po matce a malba by zůstala, kde je.“

Hýkavě se zasmála. „Matčín dům není nic pro mě. Jsem bezdětná vdova. Víím, že tam matka bydlela sama s pár sluhy, ale to byla bláhovost. Ten dům je na něco podobného příliš velký. A ty velké místnosti. Ne, ne. Chci tu malbu nechat sejmout. Těmi nejlepšími řemeslníky v Londýně. Ať to stojí, co to stojí. Stejně nakonec Edwarda přinutím, aby to zaplatil on.“

Podíval jsem se na ni. Už jsem zažil lecjaké klienty, se kterými bylo těžké vyjít, ale paličatost Isabel Slanningové a odpor, který dávala najevo vůči bratrovi, se vymykaly všem mým zkušenostem. Přitom k ostatním záležitostem přistupovala jako inteligentní žena, jíž bezesporu byla.

Udělal jsem, co jsem mohl. „Tak dobře,“ znovu jsem přisvědčil. „Teď bychom si měli spolu projít vaše poslední podání. Jsou v něm některé věci, které byste měla změnit. Musíme vůči soudu vystupovat uměřeně. Označovat bratra za otravného hňupa vám opravdu nepomůže.“

„Soud by měl vědět, jaký bratr opravdu je.“

„Opakuji, že vám to nijak nepomůže.“

Pokrčila rameny, zaváhala, ale nakonec přikývla. Upravila si klobouček na hlavě. Zvedl jsem její podání. Vtom se ozval Nicholas: „S vašim dovošením, pane, mohu vzácné paní klientce položit otázku?“

Zaváhal jsem, ale pak jsem si řekl, že je mou povinností Nicholase školit. „Prosím.“

Pohlédl na Isabel: „Říkáte, paní, že váš dům je mnohem menší než matčín.“ Přikývla. „To je. Ale mně stačí.“

„Má menší místnosti?“

„Ano, mladíku,“ odsekla podrážděně. „V menších domech bývají menší místnosti. Jak je všeobecně známo.“

„Ta malba je na stěně největší místnosti v domě vaší matky. Kdybyste ji sejmula, kam byste ji tedy dala?“

Isabel zrudla v obličeji a naštětila se. „To je moje věc, chlapče,“ vyštěkla. „Hleďte si svého a zapisujte pro svého pána.“

Nicholas také zrudl a sklonil se nad papíry. Nicméně to byla opravdu dobrá otázka.

STRAVILI JSME NAD PAPIRY ASI HODINU. Podařilo se mi Isabel přesvědčit, aby mi dovolila vyškrtnout některá urážlivá vyjádření o bratrovi. Než jsme skončili, hlava mi přeštila únavou. Nicholas posbíral papíry s poznámkami,

uklonil se Isabel a odešel z místnosti. Isabel energicky vstala, ale nepřestávala se mračit. Tvářila se nasupeně celou dobu od chvíle, kdy jí Nicholas položil svou otázku. Rovněž jsem vstal, abych ji vyprovodil před dveře kanceláře. Tam na ni čekal sluha, který ji měl doprovodit domů. Před odchodem se ke mně obrátila. Byla stejně vysoká jako já, takže mi hleděla přímo do očí. „Přiznám se, mistře Shardlaku, že si někdy nejsem úplně jistá, jestli k mému případu nepřistupujete příliš vlažně. A ten váš drzý kluk...“ Hněvivě zavrtěla hlavou.

„Paní,“ odpověděl jsem, „ujišťuji vás, že budu ve vašem případě postupovat s veškerým úsilím, jakého jsem schopen. Nicméně je mou povinností projít s vámi všechny možnosti a upozornit vás na hrozící výdaje. Pokud však nejste spokojena s mými službami a přejete si případ svěřit jinému advokátovi...“

Rázně zavrtěla hlavou. „Ne, pane, nemějte obavy. Zůstanu u vás.“

Nečinil jsem jí tento návrh poprvé. Ale jak jsem si všiml již dříve, právě ti nejobtížnější a nejméně přátelští klienti se mě drželi nejúporněji, jako by mi to dělali naschvál.

„Ačkoli...“ zaváhala.

„Ano?“

„Chci říct, že toho víte málo o mém bratrovi.“ V obličeji měla výraz, jaký jsem u ní nikdy dříve neviděl. Neměl jsem pochyb, že má obličej zkřivený strachem do podivné grimasy. Na okamžik Isabel vypadala jako vyděšená stařena. „Kdybyste jen věděl, pane,“ pokračovala tiše, „jakých hrozných věcí se bratr dopustil...“

„Jak to myslíte?“ zeptal jsem se. „Vůči vám?“

„Nejen vůči mně.“ Do jejího výrazu se vrátil sebejistý hněv.

„Jakých věcí se dopustil, paní?“ naléhal jsem.

Isabel však rázně zavrtěla hlavou, jako by z ní chtěla vyhnat nepříjemné myšlenky. Nabrala zhluboka dech. „Na tom nezáleží. Našeho případu se to nijak netýká.“ Obrátila se a rychle odkráčela. Stuhly na čepci jí poletovaly kolem hlavy.

Kapitola třetí

DOMŮ JSEM SE VRÁTIL AŽ PO ŠESTÉ. V sedm měl přijít na večeři můj přítel Guy. Hodina byla na večeři trochu pozdní, ale stejně jako já, i on pracoval až do večera. Martin jako obvykle slyšel můj příjezd a čekal na mne v hale, abych do jeho rukou odložil talár a čapku. Rozhodl jsem se, že se projdu po zahradě, abych se trochu nadýchal večerního vzduchu. Nedávno jsem si nechal do zahrady postavit malý altánek s několika židlemi. Mohl jsem zde sedět a dívat se na květinové záhony.

Stíny se prodlužovaly, ale kolem úlu stále ještě poletovalo pár včel. Ve větvích stromů vrkali holubi. Pohodlně jsem se opřel v křesle. Uvědomil jsem si, že při rozhovoru s Isabel Slanningovou jsem úplně zapomněl na upálení. Opravdu silná osobnost! Nicholase napadla dobrá otázka, kam by Isabel ten obraz vlastně dala. Její odpověď jen potvrzovala, že jí jde hlavně o vítězství ve sporu. Vybavila se mi její slova o tom, *jakých hrozných věcí se bratr dopustil*. Při rozhovorech se mnou bylo sice vždy cítit, jak jí těší trousit o Edwardovi znevažující poznámky, ale tohle ustrašené vyjádření mě dost překvapilo.

Možná bych si měl o našich klientech v tichosti promluvit s Philipem Coleswynem. Takový rozhovor by se ovšem dal vykládat jako nekorektní postup. Mou, stejně jako jeho povinností bylo co nejdůrazněji zastupovat svého klienta.

V myšlenkách jsem se vrátil k otřesnému zážitku. Pódium i ohořelé kůly už dělníci jistě odklidili. Vybavil se mi Coleswynův výrok: *něco takového dnes může potkat kohokoli z nás*. Nemá ten mladý právník nebezpečné přátele mezi stoupenci reformy? Určitě se musím zbavit zakázaných knih, než vyprší lhůta pro beztrestnost. Pohlédl jsem směrem k domu. Oknem jídelny jsem viděl Martina, jak zapaluje svíčky z včelího vosku, prostírá lněný ubrus a klade na něj mé nejlepší stříbro. Jako vždy pracoval metodicky a důkladně.

Vrátil jsem se do domu a vstoupil do kuchyně. Tam panoval ruch. Timothy otáčel velkým kuřetem na rožni. Josephina u jednoho konce stolu úhledně servírovala na talíře salát. U druhého Agnes Brocketová zdobila marcipán mandlemi. Když jsem vstoupil, obě udělaly pukrle. Agnes byla

kyprá čtyřicátnice s kaštanově hnědými vlasy pod bílým šátkem. Tvářila se mile, ale v jejích rysech se tajil i smutek. Věděl jsem, že Brocketovi mají dospělého syna, se kterým se z nějakého důvodu nikdy nevidají. Martin se o něm letmo zmínil, když jsem je přijímal do služby, ale od té doby o něm nepadlo ani slovo.

„Tohle jídlo vypadá opravdu slavnostně,“ konstatoval jsem s pohledem na marcipán. „Muselo vám dát hodně práce.“

Agnes se usmála. „Připravovat dobré jídlo, pane, mi působí stejnou radost jako sochaři, který dokončuje své dílo.“

„Výsledky jeho práce přetrvávají déle. Zato té vaši přinášejí více radosti.“

„Děkuji vám, pane,“ odpověděla. Agnes dokázala ocenit pochvalu. „Josephina pomáhala – že, drahoušku?“ Josephina přikývla a nervózně se usmála. Podíval jsem se jí do očí. Její násilnický otčím u mě sloužil jako předchozí majordom. Když jsem ho – doslova a do písmene – vyhodil z domu, Josephina se rozhodla zůstat. Po dlouhých letech, kdy ji otčím dep- tal, to dalo práci, ale v poslední době se začínala zbavovat strachu z lidí. Také více dbala o svůj vzhled. Světlé vlasy nabyly přirozeného lesku, výraz v obličeji se uklidnil a Josephina dozrávala v hezkou mladou ženu. Agnes sledovala můj pohled a znovu se usmála.

„Josephina se těší na neděli,“ prohlásila významně.

„Ano? A pročpak?“

„Malý ptáček mi zazpíval, že si po mši zase vyjde s mladým panem Brownem, co pracuje u jednoho advokáta v Lincoln's Innu.“

Pohlédl jsem na Josephinu. „U kterého?“

„U mistra Henninga,“ zapýřila se Josephina. „Bydlí v Innu.“

„Dobře, dobře. Mistra Henninga znám, je to dobrý právník.“ Obrátil jsem se zpět k Agnes. „Musím se jít umýt, než přijde host.“ Věděl jsem, že to Agnes myslí dobře, ale občas dokázala být dost necitlivá a já jsem nechtěl Josephinu ještě více ztrapňovat. Byl jsem rád – Josephina už měla víc než na čase, aby se o ni začal zajímat nějaký mladík přiměřeného věku.

Ve dveřích kuchyně se objevil Martin. „Je prostřeno, pane,“ oznámil s úklonou.

„Dobře. Děkuji.“ Zachytil jsem pohled, který na Martina vrhla Josephina. Zdálo se mi, že na něj hledí nepřátelsky. Už několikrát jsem si mezi nimi všiml vzájemné nevráživosti a bylo mi to divné, protože Martin se k ostatnímu služebnictvu vždy choval jako dobrý pán.

GUY DORAZIL KRÁTCE PO SEDMÉ. Můj starý přítel byl lékař. Před rozpuštěním klášterů sloužil jako mnich benediktýnského řádu. Byl maorského původu. Věkem už překročil šedesátku, tmavý obličej měl zbrázděný vráskami a kudrnaté vlasy úplně bílé. Když vstupoval, všiml jsem si nachýleného postoje, jaký se občas k stáru vyvine u vysokých mužů. Vypadal unaveně. Před několika měsíci jsem nadhodil, že by už mohl pomýšlet na odpočinek. Odpověděl, že se cítí zdravý a že neví, co by si bez práce počal.

V jídelně jsme si umyli ruce v misce, přehodili si přes ramena ubrousky a usedli ke stolu. Guy si zálibně prohlédl stůl. „Tvoje příbory se ve světle svíček přívětivě lesknou,“ konstatoval. „Všechno v tvém domě teď vypadá pěkně.“

Martin zaklepal na dveře a vstoupil. Naservíroval před nás na stůl mísy se salátem, namíchaným z bylinek a plátků čerstvého lososa vyloveného z Temže. Po jeho odchodu jsem Guyovi řekl: „S Martinem a Agnes jsem měl štěstí. Od předchozího zaměstnavatele má velmi dobré doporučení. Ale tak nějak nemám v jeho přítomnosti dobrý pocit. Pořád si drží velký odstup.“

Guy se nevesele usmál. „V klášteře v Maltonu jsme mívali majordoma, a ten na tom byl podobně. Ale byl to dobrý člověk. Prostě ho jen vychovali ve víře, že si vůči pánům nesmí nic dovolit.“

„Jak to jde u svatého Bartoloměje?“ zeptal jsem se. Stará nemocnice jako jedna z mála v Londýně ošetřovala chudé. Po královském výnosu o rozpuštění klášterů se zavřela, ale díky snaze několika dobrovolníků byla znovu otevřena a poskytovala aspoň jakés takés služby. Jedním z oněch dobrovolníků byl právě Guy. S provinilým pocitem jsem si připomněl, že když před třemi lety zemřel můj přítel Roger, slíbil jsem jeho vdově, že budu pokračovat v jeho snaze o otevření nové nemocnice. Jenže potom vypukla válka, na všechny dolehly nové daně a peníze celou dobu ztrácely na hodnotě, takže prosby o milodary se u nikoho nesetkávaly s příliš příznivou odezvou.

Guy rozhodil ruce. „Člověk dělá, co může, ale Bůh ví, že toho není nikdy dost. Povídá se, že nemocnici převezme město a král na ni dá nějaké peníze, ale zatím to na nic podobného nevypadá.“

„Každý den upadá do bídy více lidí.“

„Do bídy a nemoci.“

Oba jsme se odmlčeli. Abych odlehčil tón, změnil jsem téma: „Mám dobrou zprávu. Tamasin je těhotná. Dítě by se mělo narodit v lednu.“

V radostném úsměvu ukázal bílé, zdravé zuby. „Bohu budiž díky. Řekni jí, že jí v době těhotenství opět rád poskytnu péči.“

„Ty i já jsme zváni na oslavu Georgových prvních narozenin. Dvacátého sedmého.“

„Rád přijdu.“ Pohlédl na mě. „To je od úterka za týden. A tohle pondělí bude...“ zaváhal, „... výročí...“

„Ano, výročí potopení *Mary Rose*. Kdy zahynulo tolik mých přátel a já skoro s nimi.“ Smutně jsem sklopil hlavu. „Prý byla podepsána mírová smlouva. Konečně.“

„Ano. Král si prý na deset let udržel Boulogne, či spíš to, co z ní zbylo.“

„Není to právě mnoho za všechny ty ztracené životy a znehodnocení peněz, které to stálo.“

„To je pravda,“ přisvědčil Guy. „A co ty – ještě se ti někdy vrací ten pocit, že se pod tebou houpe země, jako jsi mívával po potopení té lodi?“

Zaváhal jsem. Vybavil se mi okamžik nevolnosti na upálení. „Dnes už jen málokdy.“

Chvilku mě zkoumavě pozoroval, potom veselejším tónem pokračoval: „Malý George je rozpustilý rošťák. Kdoví, co to s ním udělá, když najednou bude mít bratříčka nebo sestřičku.“

Nevesele jsem se usmál. „Bratři a sestry,“ pronesl jsem. „Ano, občas spolu nevycházejí.“ Aniž bych zmiňoval jména, načrtl jsem Guyovi, o co jde v případě paní Slanningové. Pozorně naslouchal a oči mu ve světle svíček zářily. Venku se stmívalo. Dokončil jsem: „Podle mě se ta ženská vyžívá ve své nenávisti k bratrovi. Ale možná je v tom něco hlubšího. To, co mi řekla dnes, to naznačuje.“

Guy se zasmušil. „Zdá se, že kořeny tohohle sporu sahají hluboko do minulosti.“

„Vypadá to tak. Už jsem myslel na to, že bych si o tom v tichosti promluvil s advokátem protivníka. Je rozumný a snad by se s ním dalo dohodnout, jak to celé vyřešit. Ale bylo by to neprofesionální.“

„Pravděpodobně by to stejně k ničemu nevedlo. Některé spory rozdělí rodinu tak, že se už nikdy nedá dohromady.“ Guy se ještě více zachmuřil. Martin a Agnes přinesli na stůl další chod – kuře se slaninou a zeleninou v miskách.

„Obvykle nebýváš takhle pesimistický,“ konstatoval jsem. „Navíc se mi zrovna teď stalo, že mi nabídl olivovou ratolest někdo, od koho bych to vůbec nečekal.“ Řekl jsem mu o vzkazu a penězích od Bealknapa.

Ostře na mne pohlédl. „Ty mu věříš? Vzpomeň si na všechno, co ti kdy provedl.“

„Zdá se, že opravdu umírá. Ale...“ pokrčil jsem rameny, „... máš pravdu – ani v takovéhle chvíli se nedokážu přimět, abych mu důvěřoval.“

„I umírající zvíře tě může pokousat.“

„Dneska máš nějak špatnou náladu.“

„Ano,“ přisvědčil. „To mám. Musím pořád myslet na to, co se dnes stalo ve Smithfieldu.“

Odložil jsem nůž. V posledních měsících jsem se s Guyem vyhýbal debatám o náboženství. Věděl jsem, že v srdci vždy zůstal katolíkem. Po chvilce váhání jsem přiznal: „Byl jsem tam. Udělali z toho velkou podívanou. Biskup Gardiner a půlka královské rady seděli na velkém zastřešeném pódiu. Správce pokladny Rowland mě přinutil tam jít. Tajemník Paget vyžadoval po zástupci z každého Innu. Seděl jsem na koni a sledoval, jak čtyři lidé umírají v mukách, protože jejich víra není v souladu s příkazy krále Jindřicha. Aspoň jim kolem krku pověsili střelný prach, který nakonec vybuchl. A přiznávám: když jsem tam byl, všechno kolem se houpalo, jako by se pode mnou znovu potápěla loď.“ Položil jsem si ruku na čelo a zjistil, že se mi mírně třese.

„Bůh buď milostiv jejich duším,“ dodal tiše Guy.

Ostře jsem na něj pohlédl. „Co tím vlastně myslíš, Guyi? Myslíš, že potřebují Boží milost kvůli tomu, čemu věřili? Že kněz nedokáže změnit chléb v tělo Páně?“

„Ano,“ přisvědčil tiše. „Věřím tomu, že je nesprávné popírat svátost mše svaté a všech pravd, jež náš Pán a církve hlásají už celá staletí. Něco takového je nebezpečné pro naše duše. Tohle nebezpečí prorůstá celý Londýn. Sakramentariáni se sice skrývají, ale jsou všude kolem. Ještě horší jsou anabaptisti. Nejenže popírají svátost mše, ale navíc by chtěli svrhnout vrchnost a přinutit všechny, aby se o všechno dělili rovným dílem.“

„V Anglii nikdy nebylo víc než pár anabaptistů, co sem přijeli z Holandska. Stal se z nich strašák.“ Slyšel jsem ve vlastním hlase netrpělivost.

Guy odpověděl nečekaně důrazně. „Ta Askewová se vychloubala, že patří k sakramentariánům. Vlastně se ani nejmenovala Askewová, po svatbě byla Kymová. Opustila manžela a dvě malé děti, aby se vydala do Londýna a obtěžovala jeho obyvatele. Považuješ snad něco takového za správné?“

Udiveně jsem hleděl na starého přítele, pro něhož vždy byla tak charakteristická jemnost vyjadřování. Zvedl ruku. „Tím nechci říct, Matthewe, že si zasluhovali tak hroznou smrt. To určitě ne. Ale byli to kacíři a bylo nutné je... umlčet. A když už mluvíme o krutostech, pomysli na všecko, čeho se dopustili radikálové. Co udělal Cromwell s těmi, kdo před deseti lety odmítli krále jakožto hlavu církve? A kdo zaživa čtvrtil mnichy v Tyburnu?“ Tvář mu překypovala emocemi.

„Zlo se přece neodčiní dalším zlem.“

„To je pravda. Stejně jako ty i já odsuzuji krutosti na obou stranách. Rád bych dohlédl konce toho všeho. Ale nic takového nevidím. Nejen rodina se dokáže rozdělit tak, že ji už nikdo nespojí.“ Podíval se mi přímo do očí. „Nelituji toho, že nás král přivedl napůl cesty zpět k Římu a že podporuje svátost mše. Kéž by nás přivedl zpět úplně.“ Naléhavě pokračoval: „Tridentský koncil, svolaný papežem Pavlem III., napraví mnohé staré křivdy, jichž se církev svatá dopustila. Ve Vatikánu se najdou tací, kdo osloví protestanty a přivedou je zpět do lůna církve.“ Povzdechl si. „Všichni vědí, jak těžce je král nemocný. Princi Eduardovi ještě není ani devět. Podle mě není správné, aby si kterýkoli monarcha přisvojil právo stát se hlavou církve a prohlásil se místo papeže zástupcem Božím na zemi. A teď by se takovou hlavou církve měl stát malý chlapec? Bylo by lepší, kdyby Anglie využila příležitosti a vrátila se k církvi svaté.“

„K církvi, jejíž inkvizice zase upaluje lidi ve Francii a Španělsku? Upálených je tam mnohem více než tady. A římský císař Karel vyhlásil novou válku protestantům.“

„Takže ses vrátil k radikálnímu přesvědčení?“ zeptal se Guy.

„To ne!“ zvýšil jsem hlas. „Kdysi jsem doufal, že nová víra založená na Písmu svatém dokáže světu přiblížit slovo Boží. Ale zmatení všech těch různých, které se z toho zrodily, mě zklamalo. Radikálové se člověka snaží umlácet citáty z písma jako kladivem a nenávidí každý odlišný názor úplně stejně jako papeženci. Jenže pak vidím, jak ke kůlu přiváží mladou ženu, kterou museli po mučení přinést na židli, aby ji upálili v přítomnosti nejmocnějších mužů říše. Věř mi, že tohle ve mně žádnou touhu po starých pořádcích nevyvolává. Nedokážu zapomenout na neoblomného papežence Thomase Mora a všechny ty, které nechal upálit pro kacířství.“

„Kéž bychom v sobě všichni dokázali najít skutečnou zbožnost, založenou na bohabojnosti, milosrdenství a jednotě,“ povzdechl si Guy.

„Hezké přání, ale marné,“ konstatoval jsem. „Aspoň na jedné věci se snad shodneme – náboženské různice v naší zemi dospěly tak daleko, že se nesrovnají, dokud jedna strana nad druhou nezvítězí. Dělal se mi špatně při pohledu na muže, kteří se dostali k moci díky Thomasi Cromwellovi. Ten je podporoval, protože věřil jejich nadšení pro reformu. Oni se však obrátili po větru, jen aby si polepšili. Paget, Wriothesley, Richard Rich... Biskup Gardiner tam byl taky. Vypadal dost výhrůžně.“ Hořce jsem se zasmál. „Radikálové mu přezdívalí vykrmené papežské podsvinče.“

„Možná bychom se my dva o takových věcech měli přestat bavit,“ řekl tiše Guy.

„Možná. V dnešní době se dá jen těžko svobodně promluvit. Nebo si přečíst, co bys chtěl.“

Ozvalo se tiché zaklepání na dveře. Martin, konstatoval jsem v duchu. Nese marcipán. Neměl jsem na nic chuť. Doufal jsem, že nevyslechl můj spor s Guyem. „Vstupte,“ ozval jsem se.

Byl to Martin, ale nic nenesl. V obličejí, obvykle tak bezvýrazném, se mu zračilo vzrušení. „Mistře Shardlaku, máte návštěvu. Je to právník. Prý s vámi musí naléhavě mluvit. Řekl jsem mu, že právě večeríte, on ale trvá na svém.“

„Jak se jmenuje?“

„Lituji, pane, nechtěl mi to říct. Prý musí mluvit jen s vámi. Čeká na vás v pracovně.“

Podíval jsem se Guyovi do očí. Měl v obličejí roztrpčení z našeho sporu a bezcílně postrkoval jídlo po talíři. Přesto se usmál a vybídl mě: „Měl by ses věnovat svému návštěvníkovi, Matthewe. Počkám.“

„Dobrá. Děkuji.“ Zvedl jsem se od stolu a vyšel z místnosti. Přerušení by mi mohlo poskytnout čas, abych se uklidnil, řekl jsem si. Venku se mezitím úplně setmělo. Kdo se mnou může chtít mluvit v takovouhle hodinu? Oknem v hale jsem viděl na ulici čekat dva chlapce nesoucí pochodně. S nimi stál muž v tmavém oděvu s mečem u pasu. Takže můj návštěvník má zřejmě dost vysoké postavení.

Otevřel jsem dveře do pracovny. Užasle jsem hleděl na mladého právníka, jehož upřený pohled mě tak rušil během té popravky. Měl na sobě stejný talár jako ve Smithfieldu. Zblízka jeho obličej nevypadal tak hezky. Pohled na bradavice na tváři působil trochu odpudivě. Nicméně to byl obličej energického mladého muže a mírně vypoulené šedé oči vypadaly bystře. Uklonil se mi. „Syndiku Shardlaku, Bůh vám dopřej dobrého večera. Omlouvám se za vyrušení od večere, ale obávám se, že věc je příliš naléhavá.“

„O co jde? Některý z mých soudních případů?“

„Ne, pane.“ Nervózně si odkašlal. „Přicházím z Whitehallu, od Jejeho Veličenstva královny. Prosí, abyste k ní přišel.“

„Prosí?“ opakoval jsem překvapeně. Královny přece neprosí.

„Ano, pane. Vzkazuje, že má velké potíže, a prosí o vaši pomoc. Přála si, abych za vámi šel osobně – nechtěla o tom nic psát. Mám nižší postavení v družině Jejeho Veličenstva. Jmenuji se William Cecil. Ona opravdu potřebuje vaši pomoc, pane.“

Kapitola čtvrtá

POTŘEBOVAL JSEM SI SEDNOUT. Přistoupil jsem k židli u pracovního stolu a pokynem jsem Cecila vyzval, aby se posadil naproti mně. Na stůl mezi nás jsem postavil svícen s hořící svíčkou. Její světlo zdůraznilo vrásky v mladém obličejí a výrazněji vystoupily tři malé bradavice na pravé tváři.

Zhluboka jsem se nadechl. „Vidím, že jste také právník.“

„Ano, v Gray's Innu.“

„Spolupracujete s královniným advokátem Warnerem?“

„Občas. Ale mistr Warner byl jedním z vyslychaných pro podezření z kacířství. Teď – řekněme – se drží trochu v pozadí. Moje pověření je přímo od královny. Ona sama mě požádala, abych byl v tomto případě jejím vyslancem.“

Rozpřáhl jsem ruce. „Jsem pouhý advokát se soudní praxí. Netuším, jakou pomoc by ode mne královna mohla potřebovat.“

Cecil se usmál – připadalo mi, že trochu nevesele. „Oba přece víme, syndiku Shardlaku, že vaše schopnosti zdaleka nejsou tak omezené. Ale je mi líto, dnes večer vám nesmím říct nic bližšího. Jestli budete souhlasit, královna vás přijme zítra v devět ve Whitehallu. Tam se dozvíte více.“

V duchu jsem si říkal: královna přece neprosí poddané, aby ji navštívili, královna prostě nařizuje. Než se vdala za krále, Kateřina Parrová slíbila, že mi bude pomáhat k právnickým případům, ale už nikdy mě nezaplete do politiky. Pochopil jsem, že zřejmě půjde o něco nebezpečného a formulací své žádosti mi královna nabízí možnost odmítnout. Nic mi tedy nebránilo říct mladému Cecilovi ne.

„Nemůžete mi teď hned naznačit aspoň něco?“ naléhal jsem.

„Ne, pane. Jen vás musím požádat, abyste se o mé návštěvě nikomu nezmiňoval, ať už se rozhodnete přijít nebo ne.“

Všechno ve mně křičelo, že bych měl odmítnout. Naléhavě se mi vybavil dnešní den, plameny, krev a utrpení... Ale potom jsem pomyslel na odvahu, vznešenost i jemný humor královny Kateřiny. Nejvznešenější dámy, jakou jsem kdy potkal. Dámy, která pro mne v životě vykonala mnoho dobrého. Zhluboka, velmi zhluboka jsem se nadechl. „Přijdu,“ prohlásil jsem. Dost

bláhově jsem se v duchu utěšoval, že až se s královnou sejdu, stále ještě budu mít příležitost odmítnout, co se ode mne bude žádat.

Cecil přikývl. Cítil jsem, že jsem na něj neudělal nijak zvlášť velký dojem. Vidí před sebou postaršího hrbáče v právnickém taláru, vyděšeného pomyšlením na možné nebezpečí, řekl jsem si. Nu což, jestli mě vidí takovýma očima, má pravdu.

Řekl: „Přijďte ráno v devět k hlavní bráně do paláce. Budu tam čekat. Uvedu vás dovnitř a potom do královniných komnat. Mějte na sobě právnický talár, ale čapku syndika si neberte. V téhle fázi bude nejlepší, když na sebe nebudete příliš upozorňovat.“ Zamyšleně si hladil vousy na bradě a nespouštěl ze mě pohled. Nejspíš mu táhlo hlavou, že hrbáč asi stejně vzbudí pozornost.

Zvedl jsem se. „Tak tedy zítra v devět, bratře Cecile.“

Uklonil se. „V devět, syndiku Shardlaku. Teď se musím vrátit ke královně. Víím, že ji vaše odpověď potěší.“

VYPROVODIL JSEM HO. Martin přišel se svícem v ruce, otevřel dveře a uklonil se. Vždy dokonalý majordom. Cecil vyšel na šterkovou cestu před domem, kde na něj čekal doprovod, a Martin zavřel dveře.

„Dovolil jsem si mezitím servírovat doktoru Maltonovi marcipán,“ oznámil.

„Děkuji. Řekněte mu, prosím, že k němu za chvíli přijdu. Ale napřed mi pošlete do pracovny Timothyho.“

Vrátil jsem se do svého útočiště, kde jsem schraňoval malou sbírku právnických knih, deníků a poznámek. Co by asi řekl Barak, kdyby se dozvěděl o Cecilově návštěvě? Nejspíš by si nebral servítky a poradil by mi, abych zapomněl na fantazírování o královně a urychleně si na zítřek vymyslel neodkladné jednání někde v Northumberlandu.

Přišel Timothy a já jsem rychle naškrábal vzkaz, který měl odnést do kanceláře a předat Barakovi. Žádal jsem ho, aby připravil souhrn jednoho z důležitých případů, kterému jsem se chtěl následující den věnovat. „Vlastně ne! Barak musí připravit ty papíry pro kancelář šesti úředníků.“ Opravil jsem vzkaz a uložil ten úkol Nicholasovi. I kdyby to nějak popletl, aspoň bude z čeho vycházet.

Timothy na mne upřel vážný pohled tmavých očí. „Je všechno v pořádku, pane?“ zeptal se.

„Ano, jistě,“ odpověděl jsem trochu podrážděně. „Jen mám moc práce. Nikdy ani chvíli klidu.“ Zalitoval jsem úsečného tónu a dal chlapci dvou-

penčí od cesty. Potom jsem se vrátil ke stolu, kde Guy bez velkého nadšení hleděl na Agnesin marcipán.

„Omlouvám se, Guyi, vyskytlo se něco naléhavého.“

Usmál se. „I mně se občas stává, že mě při jídle vyruší pacienti.“

„Promiň mi prosím, jestli jsem před chvílí mluvil příliš rozčileně. Ale dnešní podívaná mě rozladila.“

„Chápu. Jen ti chci připomenout, že bys byl vůči nám dost nespravedlivý, kdyby sis myslel, že všichni, kterým se nelíbí reforma a kteří by dokonce rádi viděli Anglii zpět v rodině zemí Říma, podporují něco takového.“

„Vím jen, že *circa Regna tonat*,“ zacitoval jsem Wyatta. Zachvěl jsem se, když jsem si připomněl slova Philipa Coleswyna. *Dnes něco takového může potkat kohokoli z nás.*

ČASNĚ RÁNO MI TIMOTHY OSEDLAL GENESIS a já jsem vyrazil po Chancery Lane. Můj valach stárl, tělo se mu zakulacovalo a na hlavě mu začínaly výrazněji vystupovat kosti. Probudil se další příjemný červencový den, horký, ale s mírným vánkem ve větvích stromů. Minul jsem vjezd do Lincoln's Innu a pokračoval jsem dál po Fleet Street. Musel jsem uhnout z cesty stádu ovcí, které hnali na porážku na londýnská jatka.

Město již ožívalo. Učni stáli ve dveřích otevřených obchodů a vyvolávali zboží svých mistrů. Podomní obchodníci s podnosy zavěšenými kolem krku vířili prach cesty. Míjel nás krysař v kožené haleně, skloněný pod vahou dvou klecí zavěšených na bidle přehozeném přes rameno. Klece byly plné černých hlodavců. Žena s košem na hlavě volala: „Koláče! Horké sladké koláče!“ Na zdi visel přilepený list papíru se seznamem knih, jež se musejí odevzdat do devátého srpna. Někdo přes seznam načmáral: *Slovo Boží zves-tuje slávu Krista!*

Okolí Strandu mi připadalo o něco klidnější. Cesta sledovala ohyb řeky a stáčela se k jihu, k Westminsteru. Nalevo stály několikapatrové domy bohatých měšťanů s pestře malovanými a zdobenými fasádami a livrejovnými sluhy před vchodem. Minul jsem velký kamenný Charing Cross a odbočil na širokou cestu vedoucí k Whitehallu. Začínal se mi již otevírat výhled na vysoký zámek s věžičkami a cimbuřím. Vrcholy byly zdobeny sochami lvů a jednorozců a štíty s královským erbem. Pozlacené ozdoby se na slunci leskly jako stovky zrcadel a zářily, až oči přecházely.

Palác Whitehall býval londýnským sídlem kardinála Wolseyho. Po jeho pádu budovu získal do majetku sám král a v posledních patnácti letech palác

neustále rozšiřoval. Říkalo se, že z něj chce mít nejkrásnější a nejvznešenější královské sídlo v celé Evropě. Nalevo od široké cesty stály hlavní budovy, zatímco napravo byly prostory určené k zábavě – velká budova na královský tenis, jemuž se kdysi Jindřich s oblibou věnoval, kulatá nápodoba stanu a lovecká obora v Parku svatého Jakuba. Palác rozdělovala veřejná ulice, nad níž obě křídla propojovala velká brána, navržená Holbeinem – velká třípatrová budova. Podobně jako samotný palác i ona měla zdi zdobené černobílým šachovnicovým vzorem a terakotovými bastiony zobrazujícími římské císaře. Samotná brána dole vypadala proti budově titěrná, přestože byla dost velká na to, aby se v ní dokázaly míjet i ty největší vozy.

Kousek před Holbeinovou branou linie paláce ustupovala k strážnici. To byla menší, ale i tak nádherná budova, přes níž se do paláce vstupovalo. Hlídale zde strážní v zelenobílých livrejích. Připojil jsem se k malému zástupu lidí čekajících na vpuštění. Za mnou zastavil vůz tažený čtyřmi koňmi. Byl naložený dřevěnými kůly, bezpochyby určenými ke stavbě lešení na novém domě na břehu řeky pro královu starší dceru, princeznu Marii. Další vůz, který právě prohledávali strážní, vezl husy do královské kuchyně. Předemnou seděli tři mladíci na koních s bohatě zdobenými sedly v doprovodu skupinky služebníků. Mladí gentlemani na sobě měli zelené kabátce s nabíranými rukávy, prostrížené na ramenou, aby bylo vidět podšívku z fialového hedvábí, na hlavách čapky s pavími pery a přes jedno rameno nedbale přehozené pláštětky po novém španělském způsobu. Slyšel jsem, jak jeden druhému říká: „Není vůbec jisté, jestli tu dnes Wriothesley vůbec je, natož jestli si přečetl tu petici od Marmaduka.“

„Ale Marmadukův člověk nás dostal na seznam. To by nám mělo otevřít cestu až do přijímací komnaty. Tam si můžeme zahrát karty. A kdo ví, možná si nás všimne někdo důležitý.“

Mladíci, kteří by se rádi vetřeli ke dvoru. Zřejmě pocházejí z nižší šlechty, mají vzdálený vztah k někomu z družiny sira Thomase Wriothesleyho a doufají, že se jim podaří získat nějakou – jakkoli nevýznamnou – sinekuru. Na oblečení utratili nejméně polovinu celoročního příjmu a vsadili na to, že se dostanou do družiny někoho mocného, nebo že si jich všimne aspoň nějaký významnější služebník. U dvora se těmto příchozím říkalo *hrozba dvořanům*.

Přišel jsem na řadu. Strážný měl v ruce seznam a krátký hrot, jímž v něm nabodával jména. Právě jsem se chystal říct mu své jméno, když se ve dveřích objevil Cecil a krátce si promluvil se strážným. Ten v seznamu označil mé jméno a pokynem mě pustil dál. Vjel jsem do brány a slyšel za sebou rozčilené hlasy mladíků, kteří nebyli tak úspěšní. Zřejmě nebyli na seznamu.

Sesedl jsem na opačné straně brány, poblíž stájí. Cecil něco řekl podkořnímu, a ten se ujal Genesis. Potom se Cecil věčně obrátil na mne: „Odvedu vás do strážní komnaty. Tam čeká někdo, kdo vás vezme ke královně.“ Cecil na sobě dnes měl jiný talár, na jehož hrudi byl našitý látkový odznak představující hlavu a ramena korunované mladé ženy – královnin osobní odznak svaté Kateřiny.

Prisvědčil jsem a rozhlédl se po vnějším nádvoří. Naposledy jsem tu byl za časů lorda Cromwella. Napravo jsem viděl arkády královy zahrady. Budovy na třech zbývajících stranách byly nádherné. Jejich zdi byly zčásti pomalovány černobílým šachovnicovým vzorem a zbytek zdobily obrazy vymyšlených živočichů a rostlin – černě pomalované reliéfy, výrazně se odrážející od bílých zdí. Za královskou zahradou směrem k jihu stála dlouhá řada dvoupatrových budov, sahající až k velké bráně. Ty hostily soukromou rezidenci samotného panovníka. Před námi se tyčila budova s bohatě zdobenými sloupy. U jejího vchodu stála skupina strážných, z nichž někteří na sobě měli oděvy zdobené královským erbem. Nad nimi se klenula vysoká střecha kaple.

Nádvoří se hemžilo davem lidí, většinou mladých mužů. Někteří byli oděni stejně honosně jako mladíci u brány. Měli na sobě prostřížené, bohatě zdobené kabátce a nohavice všemožných barev. Kalhoty měli v rozkroku přehnaně zvýrazněné. Jiní byli oděni do střízlivých tmavých pláští vyšších dvorních úředníků se zlatými řetězy kolem krku. Ty doprovázeli písaři se složkami papírů. Sluhové v zelenobílých livrejích s vyšitým monogramem *HR* se proplétali se sloužícími z kuchyní a stájí. Ti na sobě měli všelijaké pracovní oděvy. Prošla mladá žena v doprovodu skupiny služebnic, oděná do módních šatů s vyztuženou spodničkou. Kuželovitě tvarovaná sukně s vyšíváním květinovým vzorem byla dole velmi široká a zužovala se k neuvěřitelně staženému pasu. Několik rádooby dvořanů smeklo čapky, ale žena si jich nevšímala. Vypadala duchem nepřítomná.

„To je lady Maud Lanová,“ řekl Cecil. „Královnina sestřenice a vrchní komorná.“

„Netváří se moc spokojeně.“

„Má v poslední době dost starostí,“ prisvědčil a rozhlédl se po lidech kolem nás. „Kariéristi,“ konstatoval, „oportunisti a pár podvodníků.“ Neve-sele se usmál. „Když jsem přišel ke dvoru, taky jsem hledal užitečné kontakty. Můj otec pracoval v královské strážní, tak jsem začal od jeho známých a postupně jsem stoupal dál.“

„Chcete to dotáhnout vysoko?“ zeptal jsem se ho.

„Ano – za jistých podmínek a při dodržení jistých zásad.“ Pohlédl mi zpřímá do očí. „A zachování věrnosti určitým osobám.“ Na chvíli se odmlčel a pak řekl: „Podívejte. Pan tajemník Paget.“ Viděl jsem ho již na upálení – muže s těžkými, jako z kamene vytesanými rysy a hnědými vousy. Rty měl stažené a koutky úst směřovaly dolů. Doprovázelo ho několik sloužících v černých pláštích. Jeden z nich se mu nakláněl k uchu a v chůzi mu něco předčítal.

„Dobře si ho prohlédněte, syndiku Shardlaku,“ řekl Cecil. „Nikdo dnes nemá ke králi blíže než on.“

„Myslel jsem, že to spíš platí o biskupovi Gardinerovi.“

Pousmál se. „Gardiner králi našeptává do ucha. Ale William Paget zajišťuje, aby vše fungovalo, diskutuje s králem o konkrétních postupech a má pod palcem všechny zástity.“

Zamyšleně jsem na něj pohlédl. „To zní, jako by napodoboval Cromwella.“

Cecil zavrtěl hlavou. „To ne. Paget sice s králem mluví o politice, ale nikdy nezajde dál, než si král přeje. Nepokouší se ho ovládat. V tom udělal Cromwell chybu... stejně jako Anna Boleynová. A ta je oba stála život. To dnes vědí všichni v králově blízkosti.“ Zhluboka si povzdychl. „Nebo by to aspoň měli vědět.“

Pomalu jsme kráčeli po kamenném dláždění. Dva mohutní muži v livrech královských sluhů napůl vedli, napůl nesli každý jednoho mladíka v rozedraných hadrech. Prošli kolem nás k bráně a vyhodili je ven. Vyprovodili je ranami a kopanci. Cecil znechuceně prohlásil: „Takovíhle vagabundi se pořád snaží dostat dovnitř. Předstírají, že jdou za sluhou některého z nižších dvořanů. Nemáme dost strážných, aby je stačili vyházet.“

„Copak to tu nikdo pořádně nehlídá?“ vyhrkl jsem překvapeně.

„Vnější nádvoří nijak zvlášť. Ale uvnitř je to jiné – však sám uvidíte.“

Vedl mě přes nádvoří ke dveřím označeným královým erbem. Před nimi stáli dva členové královské gardy v rudých kabátcích ozdobených zlatými tudorovskými růžemi. Gardisté se opírali o dlouhé, očividně ostré halaparty. Cecil nás ohlásil jednomu z nich. Oznamoval mu, že k lordu Parrovi jde mistr Cecil a právník. Gardista si nás odškrtl v seznamu a my jsme prošli dovnitř.

VSTOUPILI JSME DO VELKÉHO SÁLU. I zde hlídalo několik strážných, ale jejich úbory vyhlížely o poznání vznešeněji než obyčejné uniformy u vchodu do paláce.

Měli na sobě haleny z černého hedvábí a zlatě vyšívané čapky ozdobené velkými černými pery. Každému z nich visel na řetězu kolem krku zlatý odznak. Všichni byli vysocí a svalnatí. Nesli si ostré širočiny. To byli určitě příslušníci královny osobní gardy.

Na stěnách visely tapisérie v jásavých barvách, podél stěn stály řady malovaných dřevěných truhlic. Celou jednu stěnu pokrývala nástěnná malba, o níž jsem již slyšel. Loni ji vytvořil jeden z žáků zesnulého mistra Holbeina. Ukazovala krále a jeho rodinu v jedné z komnat tohoto paláce. Kompozici dominoval král – mohutný, s ryšavými vousy a přísným výrazem seděl na trůnu pod pestrobarevnou tapisérií s královským erbem. Na sobě měl černý kabátec se zlatými ozdobami a zvýrazněnými rameny. Ruku měl položenou na rameni malého chlapce – jediného syna Eduarda. Po druhém králově boku seděla Eduardova matka, nyní již dlouho mrtvá Jana Seymourová, s rukama skromně složenýma v klíně. Po obou stranách královského páru stály mladá žena a dospívající dívka. Princezna Marie, dcera Kateřiny Aragonské, a princezna Alžběta, dcera Anny Boleynové. Oběma byl před dvěma lety vrácen následnický statut. Za každou z princezen se otevíraly jedny dveře do zahrady. Za Marií v nich stála drobná žena s prázdným výrazem v obličejí a za Alžbětou hrbáč, rovněž malé postavy. Na rameni mu seděla opička oblečená v kabátci a s čepičkou na hlavě. Na chvíli jsem se zarazil a v obdivu jsem u vznešené nástěnné malby postál, ale Cecil mne brzy vyzval, abychom pokračovali v chůzi.

V další komnatě postávalo a posedávalo na truhlicích poměrně dost mladých, bohatě oděných mužů. Vypadalo to, jako by sem všichni přicházeli odněkud, kde je jich nevyčerpatelná zásoba. Jeden z nich se hlasitě přel se strážným blokujícím průchod jedinými dveřmi, jež vedly do nitra zámku. „Z toho bude nepříjemnost, pane,“ sebevědomě tvrdil. „Ještě dnes musím mluvit s majordomem lorda Lislá. Přeje si mě vidět.“

Strážný nevzrušeně odpověděl: „Jestli je to tak, určitě se to časem dozvíme. Do té doby tady nepřekážete.“

Když jsme se ke strážnému přiblížili, se zjevnou úlevou ve tváři se k nám obrátil.

Cecil tiše promluvil: „Lord Parr nás očekává uvnitř.“

„Ano, vím o tom.“ Strážný se na mě krátce zadíval. „Žádné zbraně?“ zeptal se. „Ani dýku?“

„Samozřejmě že ne,“ odpověděl jsem. Běžně jsem u sebe dýku nosil, ale dobře jsem věděl, že do královského paláce s ní nesmím. Muž mlčky otevřel dveře natolik, abychom mohli projít.

ŠIROKÉ SCHODIŠTĚ pokrývaly tlusté rákosové rohože, tlumící zvuk našich kroků. Obdivoval jsem dekorace na stěnách. Ze všech stran na mne křičela záplava barev a složitých detailů. Pomalované štíty zobrazovaly tudorovské erby a heraldická zvířata a nestvůry. Na stěnách se namalované vzory propleteného listí střídaly s různobarevně natřeným dřevěným obložením vyřezaným tak, aby vypadalo jako skládané sukno. Na schodech stáli v pravidelných rozestupech královští gardisté. Každý z nich hleděl s kamenným výrazem přímo před sebe. Opouštěli jsme svět obyčejných smrtelníků a blížili se ke královským komnatám v prvním patře.

U horního konce schodiště na nás čekal osamělý muž. Byl už v letech, měl široká ramena a opíral se o hůl. Na sobě měl černý plášť s královniným odznakem a kolem krku mu visel masivní zlatý řetěz, napovídající vysoké postavení. Pod čapkou pošitou drahokamy byly vidět bílé vlasy. I vousy měl bílé a obličej bledý a vrásčitý. Cecil se hluboce uklonil a já jsem následoval jeho příkladu. Cecil nás představil: „Syndiku Shardlaku, strýc a komoří Jeho Veličenstva, lord Parr z Hortonu.“

Lord Parr kývl na Cecila. „Děkuji vám, Williame.“ Navzdory pokročilému věku měl hluboký, jasně znějící hlas. Cecil se znovu uklonil a začal sestupovat po schodech cestou, kterou přišel – osamělá, malá postavička uprostřed vši té nádhery. Proběhl kolem nás sluha a v poklusu se hnal ze schodů za Cecilem.

Lord Parr na mne upřel pátravý pohled modrých očí. Věděl jsem, že královnin otec zemřel, když byla dítě, a lord Parr převzal péči o ni, její matku i sourozence. Když on a král byli ještě mladí, přátelili se spolu. Lord Parr proto dokázal své rodině pomoci získat významné místo u dvora. Odhadoval jsem, že je mu už téměř sedmdesát let.

„Tak,“ řekl nakonec, „vy jste tedy ten právník, jehož kvalit si má neteř tak vysoce cenit.“

„Její Veličenstvo je laskavé.“

„Vím, jak hodně jste jí pomohl, ještě než se stala královnou.“ Nespouštěl ze mě vážný pohled. „Teď opět potřebuje pomoc,“ dodal. „Jste ochoten nabídnout jí úplnou a bezpodmínečnou věrnost?“

„Úplnou a bezpodmínečnou,“ přisvědčil jsem.

„Rovnou vás varuji, že jde o nebezpečné tajemství.“ Lord Parr se zhluboka nadechl. „Dozvíte se věci, které mohou ohrozit váš život. Královna mi řekla, že se nechcete příliš plést do politiky. Tak to vyřešme hned a jednou provždy.“ Dlouze se na mě zahleděl. „Když tohle všechno víte, pomůžete jí?“

Odpověděl jsem ihned, bez rozmýšlení a váhání. „Pomůžu.“

„Proč?“ zeptal se. „Vím, že vám příliš neleží na srdci náboženské otázky, i když kdysi tomu bývalo jinak.“ Do hlasu se mu vloudil strohý tón. „Jako tolik jiných v dnešní době, stal jste se vlažným ve víře. Držíte se stranou a v bezpečí.“

Zhluboka jsem se nadechl. „Pomohu královně, protože je ta nejčestnější a nejvznešenější dáma, jakou jsem kdy potkal, a v životě vždy konala jen dobro.“

„Opravdu?“ Lord Parr se nečekaně ironicky usmál. Chvilí mě upřeně pozoroval, a nakonec přikývl. „Tak tedy pojďme ke královně.“

Vedl mne úzkou chodbou. Minuli jsme stůl pokrytý červeným plátnem, na němž stála nádherná benátská váza. „Projdeme královnou přijímací komnatou do královniny. Tam bude spousta mladých dvořanů, kteří se pokoušejí setkat se s někým z mocných,“ konstatoval unaveně. Náhle se zastavil a zvedl ruku. Stáli jsme vedle úzkého zaskleného okna, které bylo v horkém letním dni dokořán otevřené. Lord Parr se rychle rozhlédl, jestli nás někdo nesleduje, potom mi položil ruku na rameno a naléhavě se rozhovořil. „Rád bych teď využil příležitosti. Abyste lépe rozuměl situaci, měl byste vidět tohle. Opatrně se podívejte z okna, aby vás nebylo moc vidět. Rychle!“

Vyhlédl jsem ven na malé nádvoří, dlážděné plochými kameny. Dva robustní královští gardisté, odění v černém, mezi sebou vedli, či spíše napůl nesli velmi tlustého muže v kaftanu ze žlutého hedvábí s kožešinovým límcem. Uvědomil jsem si, že to je král. Už jsem ho zblízka viděl dvakrát – poprvé roku 1541 za velké královské vizitace v Yorku, kdy vypadal opravdu úžasně, a potom loni v Portsmouthu. Užasl jsem nad tím, jak se panovníkův stav zhoršil. Nesmírně ztloustl a vypadalo to, že ho nikdy neopouštějí bolesti. Připomínal lidskou trosku. Obrovské nohy, které vypadaly ještě větší kvůli vrstvám ob vazů, držel rozkročené jako dítě, které se učí chodit, a pohyboval se malými, zjevně bolestivými krůčky. Při každém z nich se tělo v plášti rozvlnilo. Obličej se ztrácel pod vrstvou tuku, v níž byla sotva vidět drobná ústa a maličké oči. Kdysi výrazný orlí nos se zaplnil. Král neměl pokrývku hlavy, takže bylo vidět, jak málo mu zbylo vlasů. Jejich chartrné zbytky byly, stejně jako řídké vousy, úplně šedé. Obličej měl z krátké chůze po nádvoří zrudlý a zpocené námahou. Náhle netrpělivě zamával rukama, až jsem instinktivně uskočil od okna. Lord Parr se zamračil a přiložil prst ke rtům. Vyhlédl jsem znovu ven, kde král promluvil oním nečekaně vysokým, téměř pištivým hlasem, který jsem si pamatoval z Yorku. „Pusťte mě! Dojdu ke dveřím sám, tupci!“ Strážní odstoupili a král udělal

pár neobratných krůčků. Okamžitě se zastavil a zařval: „Moje noha! Bolí! Držte mě, pitomci!“ Tvář mu bolestí zpopelavěla. Vydechl úlevou, když ho strážní opět uchopili v podpaží a podepřeli ho.

Lord Parr ustoupil stranou a pokynem mě vyzval, abych ho následoval. Tichým, podivně bezvýrazným hlasem prohlásil: „Tady je. Velký Jindřich. Nečekal jsem, že někdy přijde den, kdy ho budu litovat.“

„On nemůže bez pomoci vůbec chodit?“ zeptal jsem se šeptem.

„Jen pár kroků. Má sice i dny, kdy mu to jde o něco líp, ale nohy má plné vředů a zanícených žil. Rozkládá se zažíva. Občas ho musí po paláci vozit v křesle na kolečkách.“

„A co na to říkají jeho doktoři?“ zeptal jsem se nervózně. Nebylo snadné zapomenout, že předpovídat královu smrt se považuje za vlastizradu.

„V březnu na tom byl hodně špatně a doktoři si mysleli, že umře, ale nějak se mu podařilo přežít. Nicméně se říká, že další nápor horečky nebo nějaká komplikace s tím jeho velkým vředem...“ lord Parr se opatrně rozhlédl. „Král umírá. Jeho doktoři to vědí. Stejně jako všichni u dvora. On sám to ví taky. I když si to samozřejmě nepřipouští.“

„Dobrý bože!“

„Skoro pořád má bolesti, špatně vidí a nedokáže se omezit v jídle – prý má pořád hlad. Jídlo je jediná radost, která mu zbyla.“ Významně se na mě podíval. „Jediná radost,“ zopakoval. „Už nějakou dobu. Taky trochu jezdí na koni, ale to teď už jen opravdu zřídka.“ Mluvil stále velmi potichu a opatrně se přitom rozhlížel na všechny strany. „Princi Eduardovi ještě není ani devět. V královské radě všichni myslí jen na jedno – kdo se zmocní vlády, až přijde... ten den. Supové začínají kroužit, syndiku Shardlaku. To byste měl vědět. A teď raději pojďme, než nás někdo u toho okna uvidí.“

Šli jsme dál. Chodba se mírně stáčela k dalším dveřím, hlídaným stráží. Zevnitř se ozývala směsice hlasů. Zezadu sem otevřeným oknem dolehl dušený bolestný vzlyk.

Kapitola pátá

STRÁŽNÝ POZNAL LORDA PARRA a otevřel před ním dveře. Královské komnaty se v každém paláci řídily víceméně stejným uspořádáním. Člověk procházel řadou místností a do každé z nich byl vchod ještě více omezen než do té minulé. Až v samotném jádru se nacházely soukromé komnaty krále a královny. Králova přijímací komnata svou bohatou barevností snad ještě překonávala všechny předcházející. Na jedné stěně visela pestrobarevná tapisérie Nanebevzetí Panny Marie. Všechny postavy na sobě měly starořímské oděvy vyvedené v tak křiklavých barvách, až oči přecházely.

Místnost byla plná mladých dvořanů. Někteří se opírali o stěny, jiní postávali v hloučcích, další dokonce seděli u stolních desek položených na dřevěných kozách a hráli karty. Když už se jim pomocí úplatků a známostí podařilo proniknout takhle daleko, budou zde čekat celý den. Sluneční paprsky, dopadající sem velkými okny, se odrážely od lesklých saténových rukávů. Za mnou vstoupil mužik v zeleném plášti s kapucí a prošel komnatou k dalším dveřím. Byl drobný, měl zarmoucený obličej a na zádech hrb podobný mému. Poznal jsem králova šaška Willa Somerse. Opravdu se podobal svému obrazu v komnatě královské gardy. Na rameni mu seděla malá opička a vybírala mu lupy z hnědých vlasů. Dvořané ho sledovali pohledy, jak pevným krokem přechází komnatu a míří do jedněch z dvojích vnitřních dveří.

„Určitě pro něj poslali, aby krále rozveselil po návratu z bolestivé vycházky,“ konstatoval pochmurně lord Parr. „My projdeme těmihle dveřmi do královniny přijímací komnaty.“

Jeden z mladíků se odlepil od zdi a přistoupil k nám. Smekl čapku a hluboce se uklonil. „Vaše lordstvo, jsem vzdáleně spřízněn s královnou, pocházím z rodu Throckmortonů. Nenašlo by se, prosím, pro mou sestru místo komorné...“

„Teď nemám čas.“ Lord Parr mladíka rázně odehnal mávnutím ruky a zamířil ke dveřím, které mi předtím ukázal. Strážný ho s hlubokou úklonou nechal projít.

Ocitli jsme se ve zmenšené verzi předchozí komnaty. Stěny zdobily tapisérie

zobrazující zrození Krista. Zde bylo podstatně méně rádoby dvořanů a několik gardistů, kteří měli uniformy označené královním znakem. Jakmile lord Parr vstoupil, hlavy všech přítomných žadatelů se k němu s nadějí otočily. On se však jen zamračil a zavrtěl hlavou.

Přistoupil ke skupince bohatě oděných dam sedících u stolu v okenním výklenku a hrajících karty. Následoval jsem ho a oba jsme se dámám uklonili. Všechny byly silně nalíčené, obličejy měly pokryté bělobou a na tvářích namalované velké červené skvrny. Všechny měly šaty s vyztuženými spodničkami a širokými výstřihy, pod nimiž bylo vidět pestře vyšívané blůžičky. Nadýchané odepínací rukávy byly rovněž vyšívané, ale kontrastními barvami. Každý z těchto úborů musel stát stovky liber a v horkém letním dni byl určitě krajně nepohodlný. Kolem pobíhal kokršpaněl a čekal, co mu kdo dá. Ve vzduchu jsem cítil napětí.

„Nedávno přišel do Whitehallu sir Thomas Seymour,“ oznámila jedna z dam. „Je hezčí než kdy jindy.“

„Slyšely jste, dámy, jak v květnu zahnal piráty na moři?“ zeptala se další.

Drobná, hezká třicátnice zaklepała na stolní desku. „K noze, Gardinere,“ zavolala. Kokršpaněl poslušně přiklusal a s nadějí v očích se na ni zadíval. Rozhlédla se po ostatních dámách a zlomyslně se usmála. „Chudáčku Gardinere, teď nic nedostaneš. Lehni a buď zticha.“ Uvědomil jsem si, že psika záměrně pojmenovala po biskupovi Gardinerovi, aby se mu mohla bez-trestně posmívat. Ostatní ženy se nesmály. Spíše se tvářily úzkostně. Jedna z nich, starší než ostatní, zavrtěla hlavou. „Vévodkyně Frances, je vhodné dělat si takovouhle legraci z duchovního?“

„Jen pokud si to zaslouží, lady Carewová.“ Podle jména jsem pochopil, že jde o manželku admirála Carewa, který spolu s mnoha dalšími zahynul na palubě lodi *Mary Rose*. Musela loď sledovat, jak jde i s manželem ke dnu, zatímco ona stála na břehu v králově společnosti.

„Je to bezpečné?“ zeptala se jedna z dam. Poznal jsem v ní královninu sestřenicí, lady Lanovou, kterou mi na nádvoří ukázal William Cecil.

„Velmi dobrá otázka, dcero,“ přisvědčil rázně lord Parr.

Jedna z dam na mne vrhla povýšený pohled. Potom oslovila lorda Parra. „Královna si pořídila hrbatého šaška, jako má Jeho Veličenstvo? Myslela jsem, že jí stačí Jane. Proto nás všechny poslala sem za dveře?“

„Nebuďte prostořeká, lady Hertfordová,“ okřikl ji lord Parr. Uklonil se dámám a vedl mě k dalším dveřím. „Uličnice,“ mumlal si pod nos. „Kdyby královniny dvorní dámy dokázaly udržet jazyk za zuby, nemuseli jsme mít tolik problémů.“ Strážný se napřimil do pozoru. Parr ho polohlasně, ale

důrazně oslovil. „Než skončíme, nikdo jiný ke královně nesmí.“ Muž se uklonil, otevřel dveře a lord Parr mě uvedl dovnitř.

Další honosná komnata. Na stěnách kromě látkových tapet visela série tapisérií na téma zázraku rozmnožení chleba a ryb. Na vyřezávaných stolicích stály vázy s růžemi a na jednom navíc šachovnice a bohatě zdobené figurky. V komnatě byli jen dva lidé. Královna seděla na vyvýšeném křesle a nad ní visela tapisérie s erbem. Její oděv působil ještě vznešenějším dojmem než šaty dvorních dam – karmínová sukně s vyztuženou spodnicí pod francouzskou blůzkou v královském nachu. Sukni pokrývaly geometrické vzory. V odrazech světla vynikala jejich složitost – stovky maliných kroužků, trojúhelníků a čtverečků protkaných zlatými lístky.

Šněrovačka stahovala úzký pas, u kterého visela zlatá vonička, z níž se linula sladká vůně pomerančů. Živůtek měl hluboký výstřih. Na hrdle obarveném vrstvou běloby jí visely různé šperky na zlatých řetízích. Jedním ze šperků byla nádherná perla ve tvaru slzy. Na kaštanových vlasech královně seděl kulatý francouzský klobouček, posunutý hodně do týla. Pod vši nádhrou a bělobou pokrývajících inteligentní rysy obličej se dalo tušit napětí. Věděl jsem, že je jí třicet čtyři let, ale za celou dobu, co jsem ji znal, teď poprvé na svůj věk vypadala. Hluboce jsem se uklonil a přemýšlel, co se jí mohlo přihodit. Zároveň jsem si kladl otázku, co tady dělá muž stojící vedle ní. Arcibiskup Thomas Cranmer – ten, o kterém jsem slyšel, že neopouští Canterbury, aby se vyhnul potížím.

Narovnal jsem se. Královna měla sklopené oči a ani teď je nezvedla, aby opětovala můj pohled. Cranmer se však díval přímo na mne. Měl na sobě černý kabátec a přes něj hedvábnou sutanu, šedé vlasy kryla prostá černá čapka. Ve výrazných modrých očích se zračily obavy.

„Syndiku Shardlaku,“ oslovil mne tiše Cranmer. „Určitě je to už nejméně tři roky, co jsme se viděli naposled.“

„Ještě déle, pane arcibiskupe.“

Královna konečně vzhledla, upřela na mě utrápený pohled a nuceně se posmála. „To bylo v době, kdy jste mi zachránil život, Matthewe.“ Povzdechla si a oslovila lorda Parra. „Šla Alžběta sedět modelem k tomu portrétu?“

„Ale s odmlouváním. Myslí si, že není vhodné, aby ji malovali v ložnici.“

„Hlavní je, že nakonec poslechla. Ten portrét je důležitý.“ Potom se královna vrátila pohledem ke mně. „Jak se vám celý rok dařilo, Matthewe?“

„Docela dobře, Vaše Veličenstvo.“ Usmál jsem se. „Jako obvykle se věnuji právu.“

„A co mladý Hugh Curteys?“

„Také se má dobře. Pracuje u jednoho soukeníka v Antverpách.“

„To mě těší. Jsem ráda, že ta hrozná historie má kloudné pokračování.“
Kousla se do rtu a zjevně se jí nechtělo pokračovat.

Na chvíli se rozhostilo ticho, které přerušil Cranmer. „Jak královna poznamenala, kdysi jste jí zachránil život.“

„Bylo mi ctí.“

„Udělal byste to znovu?“

Pohlédl jsem na královnu. Stále měla sklopené oči. Tato zasmušilá žena nebyla tou Kateřinou Parrovou, kterou jsem znal. Tiše jsem se zeptal: „Je to tak zlé?“

„Obávám se, že asi ano,“ odpověděl Cranmer.

Královna sepjala ruce. „Je to všechno moje chyba. Moje marnivost a přílišná smělost...“

Lord Parr ji rázně přerušil. „Nejlepší bude, když začnete od začátku a řeknete syndiku Shardlakovi všechno, co se událo od jara.“

Královna přikývla. „Tak se všichni posadte.“ Povzdechla si. „Je to na delší povídání.“

Poslechli jsme a rozesadili se do půlkruhu kolem trůnu. Královna oslovila strýce: „Řekněte to všechno a bez příkras. Začněte tím, co mi král řekl v březnu.“

Lord Parr se na mne zkoumavě zadíval. „Jste teprve pátý člověk, který se to dozví.“

Snažil jsem se klidně sedět a nespírat ruce v pěst. Uvědomoval jsem si, že tentokrát půjde do tuhého. Královna ze mne nespouštěla pohled, v němž jako by se tajilo zoufalství, a pohrávala si s perlou na řetízku.

„Králi se na jaře přitížilo,“ začal lord Parr. „Celé týdny nevycházel ze svých komnat. Často k sobě volal královnu. Její přítomnost ho utěšovala. Jak to u krále bývá, hodně se mluvilo o náboženských otázkách. V té době se vrátil z ciziny biskup Gardiner a byl plný sebevědomí. Měl za sebou úspěšné vyjednání nové smlouvy s Karlem, císařem Svaté říše římské.“

„Potom jsem se dopustila té velké chyby,“ žalostně prohlásila královna. „Tři roky jsem si dávala veliký pozor na všechno, co říkám. Ale přemohl mě hřích marnivosti – zapomněla jsem, že jsem pouhá žena.“ Sklopila zrak, zvedla perlu na zlatém řetízku a zahleděla se na ni. „Začala jsem se s králem přít příliš naléhavě. Pokoušela jsem se přesvědčit ho, aby zrušil zákaz čtení Bible pro ženy a členy nižších stavů. Řekla jsem mu, že všichni potřebují přístup ke slovu Božímu, mají-li být spaseni.“

„Bohužel se stalo,“ pokračoval lord Parr, „že Její Veličenstvo zašlo příliš daleko a král se rozhněval.“

Královna se uklidnila a pustila perlu. „Největší bláhovost byla mluvit s králem o těchto věcech, když u toho byl biskup Gardiner. Po mém odchodu král Gardinerovi řekl...“ zaváhala, „... že z žen se stanou písařky a mne bude na stará kolena poučovat vlastní manželka.“ V koutcích očí se jí zaleskly slzy.

Cranmer rychle dodal: „Víme to od jednoho ze sluhů, který u toho byl. Víme taky, že Gardiner neváhal a okamžitě využil příležitosti. Začal králi vykládat, že královna i její dvorní dámy jsou kacířky, že jim o masopustu v královských komnatách kázali muži popírající, že by se při mši hostie a víno měnily v tělo a krev Páně. Taky jim prý vykládali o zakázaných knihách. Gardiner měl tvrdit, že takoví lidé nejsou o nic lepší než anabaptisté, kteří se snaží krále zbavit vlády.“

Královna sklopila hlavu. Lord Parr na ni chvíli hleděl a pak řekl: „Jenže král Gardinerovi tak úplně nevěří. Od Cromwellova pádu si dává dobrý pozor na to, co se mu kdo snaží namluvit o kacířských spiknutích. Navzdory tomu, jak se tehdy na královnu rozzlobil, stále ji miluje a určitě by ji nechtěl ztratit. Toho se držte, neteři.“

„Jenže já jsem se dopustila riskantních činů,“ připustila zachmuřeně. Vždycky jsem věděl, že je radikálního náboženského smýšlení. Náhle mne napadlo, že se možná stala stoupenkyní sakramentariánů, a po zádech mi přejel mráz. Vzápětí mě polilo horko a jako bych ucítil pach kouře ze Smithfieldu.

„Váš strýc má pravdu,“ konejšivě prohlásil Cranmer. „Král vás miluje pro vaši dobrotu a pro úlevu, kterou mu přinášíte. To byste měla mít stále na paměti, Kate.“ *Kate?* užasle jsem si v duchu opakoval. Netušil jsem, že má arcibiskup ke královně tak blízko.

Lord Parr pokračoval: „Král Gardinerovi dovolil, aby hledal důkazy. Zároveň nařídil všeobecné pátrání po kacířích v celé zemi. Dělal mu starosti nespokojenost vyvolaná zvyšováním cen a válkou – Bohu budiž díky za to, že přivedl Jeho Veličenstvo k uzavření míru.“ Znovu pohlédl na neteř. „Královna má věrné přátele. Ti ji varovali, že se konají prohlídky. Osobně jsem z vlastnictví královny i všech jejích dam odstranil knihy, jejichž přítomnost by Gardiner mohl zneužít k obviněním z kacířství. Nikdo z královny okolí při výslechu neřekl nic, co by jí mohlo uškodit.“ V duchu jsem se ptal, jaké knihy asi odstranil. Věděl jsem však, že Gardiner a jeho lidé by mohli použít i sebemeně luteránsky vyznávající dílo.

Královna znovu promluvila. Jako kdyby mi dokázala číst myšlenky. „Nikdy jsem neměla žádné kacířské knihy a nikdy jsem neřekla nic zakázaného. Gardiner vypustil své lokaje na mé přátele a dvorní dámy – některé z nich jste viděl v předpokoji –, ale nenašel proti mně vůbec nic.“ Tím se vysvětlovalo napjaté ovzduší mezi dámami, a také proč lady Carewovou tolik znepokojoval výsměch vévodkyně Frances vůči Gardinerovi, po kterém pojmenovala psa. „I když nejeden z členů královské rady mu ochotně přispěchal na pomoc. Lord kancléř Wriothsesley... a taky muž, který by mě rád viděl umírat v plamenech. Richard Rich.“

Neklidně jsem se pohnul. „Riche jste si loňského roku znepřátelila, když jste mě proti němu vzala do ochrany,“ řekl jsem tiše.

Cranmer zavrtěl hlavou. „Je to jinak, mistře Shardlaku. Rich a Wriothsesley ucitili šanci přiživit se na vzestupu Gardinera a vévody z Norfolku a oba se snaží ji využít. Vévoda si myslí, že jako nejstarší šlechtic v říši by mohl pomýšlet na poručnictví prince Eduarda, kdyby se králi něco přihodilo. Já se však denně modlím k našemu Pánu, aby nám krále zachovati ráčil ještě dlouhá léta.“ Vybavil se mi dnešní pohled z okna na malé nádvoří. Cranmerovi bylo vidět na očích, že sám do podobných modliteb příliš velké naděje nekládá.

Lord Parr opět pokračoval. „Asi je vám jasné, že kdyby se Gardinerovi a jeho lidem podařilo úspěšně obvinít královnu a její dámy z radikalismu, byl by to konec i pro jejich manželky. Například pro lorda Lislá, sira Anthonyho Dennyho, hraběte z Hertfordu, jehož manželka se o vás před chvílí tak nelichotivě vyjádřila...“

Královna prudce zvedla hlavu. „Co zase Anne Stanhopová natropila?“

Zamumlal jsem: „O nic nešlo, Vaše Veličenstvo.“

Lord Parr odpověděl: „Vadilo jí, že jste dámy vykázala za dveře.“

„Naoko se staví jako dobrá křesťanka, ale v srdci nemá ani kouska slitování. Nic takového nestrpím!“ V královnině hlase opět zazněl panovnický majestát. I když jsem se snažil o nezúčastněný postoj, zahřálo mě u srdce, jak královna zareagovala na nevhodné chování dvorní dámy zrovna ke mně.

Lord Parr pokračoval: „Gardiner a jeho stoupenci se snažili na reformní členy královské rady zaútočit přes jejich manželky. Vyšetřování královniny družiny však nic neprokázalo a král se rozčilil. Bral to tak, že se ho Gardiner snaží intrikami přimět ke změně politiky. Klevety, že Anne Askewovou před popravou mučili, ho také rozzlobily.“

„Žádné klevety,“ poznamenal jsem. „Viděl jsem ji na upálení. Neudržela se na nohou, přinesli ji k popravčímu kůlu vsedě na židli.“

„Obávali jsme se, že ji mučili, aby získali informace proti královně. Přestože se Její Veličenstvo s tou ženou nikdy nesetkalo. Lady Hertfordová a lady Dennyová jí poslaly do vězení peníze...“

„Aby neumřela hladu!“ vyhrkla královna. „Byl to akt milosrdenství, nic jiného. Paní Askewová...“

„Paní Kymová,“ opravil ji tiše Cranmer.

„Tak tedy Kymová! Že bych já byla příčinou jejího mučení...“ Královně, která vždy představovala vzor sebeovládání, vhrkly do očí slzy. Jaké to pro ni asi muselo být? Věděla, že někdo sleduje každé její hnutí, ale nesměla o tom mluvit a musela se vůči králi chovat, jako by se nic nedělo. Bylo na ní vidět, že je u konce se silami. Bez pomoci by mi ani nedokázala vysvětlit, co se děje.

„Nevíme jistě, jestli to byl skutečný důvod.“ Lord Parr položil na její ruku svou vlastní, zkroucenou stářím. „Ať je to, jak chce, zdá se, že král už má takových intrik dost. Taky ho rozzlobilo, když byl k trestu smrti upálením odsouzen jeho přítel George Blagge. Dal mu milost.“

Cranmer souhlasně přikývl. „Gardinerovi jeho intrika nevyšla. Král se rozhodl, že to rázně ukončí.“ Proto tedy Richův ustaraný výraz ve Smithfieldu! Zároveň by to vysvětlovalo, proč se Cranmer odvážil vrátit se ke dvoru. S neveselým úsměvem teď prohlásil: „A taky těm lovcům kacířů ušetřil pořádnou lekci, na jakou jen tak nezapomenou.“ Pohlédl na královnu. Ta zavřela oči.

Arcibiskup se zhluboka nadechl. „Před třemi roky, když se mě Gardiner snažil dostat a lovil kacíře v mé diecézi, zavolal si mě král. Řekl mi, že souhlasil s tím, aby mě vyšetřovala královská rada.“ Arcibiskup se odmlčel a ve tváři se mu ukázala vzpomínka na tehdejší strach. Další hluboký nádech. „Zároveň mi však Jeho Veličenstvo sdělilo, že vyšetřování v mé diecézi povedu já sám, a světilo mi svůj prsten, abych jej ukázal královské radě na důkaz královny přízně. Zároveň mi král nahnal strach – prohlásil, že dobře ví, kdo je největším kacířem v celém Kentu. Strašil a varoval mě, ale zároveň mi dával najevo, že ve mne má důvěru.“ Odmlčel se. „Minulý týden provedl něco podobného s Jejím Veličenstvem.“ Cranmer vrhl na královnu významný pohled.

Zvedla hlavu. „Král si mě nechal předvolat. Před týdnem, devátého. Ohromilo mě, co mi řekl. Bez okolů se mi svěřil, že se mu Gardiner a jeho stoupenici pokoušeli namluvit o mně spoustu lží, ale on jim neuvěřil. Nevěděl, že to už vím. Nebo to možná věděl, ale neřekl. Občas dokáže být...“ Zarazila se a znovu sáhla na perlu na řetízku. Po chvíli strnule pokračovala. „Prohlá-

sil, že mne stále miluje, a požádal mě, abych mu pomohla uštvědit lekci Gardinerovi a Wriothesleymu. Podepsal na mě zatykač a řekl Wriothesleymu, aby mě zatkl. Měla jsem ale předstírat, že jsem ten zatykač náhodou našla. Pak jsem jako zoufale plakala a on mě měl přijít utěšit.“ Chvilí nedokázala pokračovat a musela naprázdno polknout. „Takhle jsme to provedli.“ Krev se ve mně pěníla vztekem, jak ošklivě si s ní král pohrává.

„Měla jsem následující večer přijít do jeho komnaty a omluvit se mu před všemi jeho gentlemany za to, jak jsem se unáhnila při náboženské debatě.“ Zavřela oči. „Měla jsem říct, že dobře vím, co je nejsvětější povinností ženy – naslouchat pokynům manžela. A že vše, co jsem udělala, bylo vedeno snahou rozptýlit ho, aby nemyslel na bolesti, které ho trápí. Udělala jsem, o co mě žádal, a sehrála svou roli v tom představení.“ Zachytil jsem v jejím hlase hořkost, přestože se ji snažila potlačit.

„Den nato jsem měla s ním a dámami jít na procházku po zahradě. Bylo sjednáno, že se tam s námi setká Wriothesley v doprovodu padesáti gardistů a zatkne mě. Wriothesley byl přesvědčen, že má vyhráno, ale když dorazil, král roztrhal můj zatykač na kousky, přede všemi Wriothesleyho nazval netvorem a kmánem a nařídil mu, aby se mu klidil z očí.“ Nevesele se usmála. „Od té doby se ke mně Jeho Veličenstvo chová s láskou a úctou. Dává mi šperky. Ví, že mám ráda zářivé drahokamy. Hřích chamtivosti mě nepostihl o nic méně než marnivost.“ Sklopila hlavu.

„Takže krize je zažehnána?“ nadhodil jsem tázavě. „Wriothesley a konzervativci museli strpět porážku a tím příšerným veřejným upálením a vyhlášením dalších zakázaných knih to prozatím končí?“

„Kéž by to tak bylo!“ vykřikla královna. „Chybí jedna kniha, která je ze všech nejnebezpečnější. A je to moje chyba!“

Lord Parr ji znovu uklidňoval tím, že položil svou ruku na její. „Klid, Veličenstvo, jen klid. Jde vám to dobře.“

Cranmer vstal a přikročil k oknu s výhledem do zahrady. Za ní se ve slunci leskla hladina řeky, na jejíž rozlehlé modři se pohybovaly bílé tečky plachetnic. Pohled do jiného světa. Z nedalekého stavení, kde se budovaly nové komnaty pro princeznu Marii, se ozývalo bušení. Arcibiskup řekl: „Mluvil jsem už o tom, že biskup Gardiner vyjednává s císařem o nové smlouvě. Pagetovi se podařilo dosáhnout mírové dohody s Francií. Lord Lisle a hrabě z Hertfordu přitom rovněž sehráli svou úlohu. Oba jsou teď v cizině, ale příští měsíc se mají vrátit, a bude to vítězný návrat. Tím se rovnováha v královské radě nakloní ve prospěch reformy. Spolu s tím, jak krále rozeznil Gardiner, nám to určitě pomůže. Ale ve vzduchu je ještě něco, mistře

Shardlaku.“ Cranmer se obrátil a já jsem plně pocítil jeho pronikavý pohled. „Nejsme si jistí, co to vlastně je. Všichni členové královské rady, kteří straní konzervativcům – Norfolk a Gardiner, ale i ostatní, jako je Paget –, se stále vítězně usmívají, ačkoli by se podle vývoje situace měli tvářit jako zpráskaní psi. Nedávno jsem po zasedání rady zaslechl Pageta, jak něco potichu říká Norfolkovvi o návštěvníkovi z ciziny. Když jsem se k nim přiblížil, hned zmlkli. Něco se tu děje, a to ve velké tajnosti. Mají v rukávu nějakou kartu, ale my nevíme jakou.“

„A já jsem jim nahrála další,“ dodala ponuře královna. „Uvrhla jsem do nebezpečí sebe i všechny, na kterých mi záleží.“

Tentokrát ani strýc, ani arcibiskup nepřispěchali, aby jí to vyvraceli. Královna se usmála, ale místo obvyklého výrazu jemného humoru to tentokrát byl pochmurný úšklebek. Řekla: „Je načase, abyste se dozvěděl, co jsem provedla.“

Kapitola šestá

ZRAKY NÁS VŠECH SE OBRÁTILY NA KRÁLOVNU. Znovu tiše promluvila: „Loni v zimě to vypadalo, že je král naladěný ve prospěch reformy. Parlament schválil zákon, který dával králi moc rozhodovat o zádušních mších. Tím padla další bašta papeženských obřadů. V létě vyšly tiskem moje *Modlitby a meditace* a já jsem cítila, že nadešel čas k napsání nové knihy, v níž bych vyjádřila svou víru podobně jako Margareta Navarrská. Takže jsem napsala knížku. Věděla jsem, že by mohla působit rozporuplně, tak jsem ji psala tajně, v soukromí své ložnice. Je v ní moje zpověď. Přiznání mých hříchů, vyznání mé víry, přesvědčení o spasení.“ Upřeně na mě hleděla a v očích jí zářilo přesvědčení o vlastní pravdě. „Jmenuje se *Lamentace hříšné duše*. Popisuji v ní, jak jsem v mládí uvízla v osidlech pověr a marnivých pýchy, jak ke mně Bůh promlouval, ale já jsem odmítala slyšet jeho hlas, až jsem nakonec Boží milost přijala.“ Její hlas byl podbarven emocemi. Postupně se podívala na lorda Parra a na arcibiskupa, ale ani jeden z nich její pohled neopětoval. Ztišila hlas a pokračovala. „Byl to Bůh, který mě přiměl pochopit, že vdát se za krále je mým osudem.“ Sklopila hlavu a já se v duchu ptal, jestli teď myslí na svou starou lásku k Thomasi Seymourovi. „V *Lamentaci* otevřeně píšu o mém přesvědčení, že ke spasení dojdeme skrze víru a čtení Bible, ne marnivými obřady.“ Zavřel jsem oči. Znal jsem podobné knihy, zpovědi radikálních protestantů, pojednávající o jejich hříších a o spasení. Úřady některé z nich zabavily. Královna se zachovala bláhově, když – sice v tajnosti, ale přece – sepsala něco podobného v téhle době, zmítané půtkami mezi náboženskými proudy. Určitě to sama dobře věděla. Prostě se nechala unést emocemi, které přehlušily politickou opatrnost. Naděje, že se reformě blýská na lepší časy, byla velmi předčasná.

„Kdo tu knihu viděl, Vaše Veličenstvo?“ zeptal jsem se tiše.

„Jenom lord arcibiskup. Dopsala jsem ji v únoru. V březnu začaly další potíže s Gardinerem. Tak jsem knihu ukryla ve své soukromé truhlici a nikomu jsem o ní neřekla.“ S hořkostí v hlase dodala: „Jak vidíte, Matthewe, občas se dovedu zachovat rozumně.“ Bylo vidět, jak jí zmítají protichůdné city. Na jedné straně touha šířit své přesvědčení, ale na druhé obavy

z politických rizik, která by pro ni z takového šíření plynula. „Asi před měsícem jsem se odhodlala požádat pana arcibiskupa o názor. Přišel sem a za jeden večer jsme ji spolu přečetli.“ S žalostným úsměvem pohlédla na Cranmera. „V posledních třech letech jsme s panem arcibiskupem hodně debatovali o otázkách víry. Jen málokdo ví, jak moc.“

Arcibiskup se zatvářil nejistě, ale pak vyrovnaným hlasem pronesl: „O té knize jsme mluvili devátého června. Před dobrým měsícem. Moje rada Jejímu Veličenstvu zněla, že rukopis nesmí za žádných okolností zveřejnit. Nezmiňuje se v ní o mši jako takové, ale odsuzuje hloupé římskokatolické obřady a říká, že jedinou cestou ke spasení jsou modlitby a studium Bible – to vše by naši nepřátelé mohli vykládat jako luteránské názory.“

„Kde je ten rukopis teď?“ zeptal jsem se.

„V tom je právě problém,“ odvětil ponuře lord Parr. „Někdo ho ukradl.“

Královna mi pohlédla přímo do očí. „Jestli se dostane do rukou králi, nejspíš to bude stát život mne i lidi v mém okolí.“

„Říkáte, že otevřeně nepopírá svátost mše.“

„Na králův vkus je příliš radikální,“ prohlásila královna. „A už to, že jsem ji napsala a utajila před ním...“ Hlas se jí zlomil.

Cranmer opět tiše promluvil. „Cítil by to jako zradu. To je na tom to nejnebezpečnější.“

„Já to chápu,“ smutně dodala královna. „Ranilo by ho to.“

Hlava se mi točila. Pevně jsem sepal ruce v klíně, abych se dokázal soustředit. UVědomoval jsem si, že se ode mne čeká nějaká reakce. „Kolik existuje exemplářů?“ zeptal jsem se.

Královna odpověděla: „Jenom jeden, mnou vlastnoručně sepsaný. Psala jsem potají, za zamčenými dveřmi ložnice. Nikdy u toho nikdo nebyl.“

„Kolik má stránek?“

„Padesát, drobným písmem. Měla jsem rukopis bezpečně ukrytý v truhlici v ložnici. Klíč od truhlice mám jenom já a nosím jej stále kolem krku. I ve spánku.“ Sáhla pod živůtek a vyňala malý klíček. Stejně jako perla visel na tenkém řetízku.

Cranmer příkře oznámil: „Moje rada Jejímu Veličenstvu zněla, že má tu knihu zničit. Pouhá existence rukopisu představovala riziko.“

„To jste si tedy řekli devátého června?“ ujistil jsem se.

Odpověděla mi královna. „Ano. Arcibiskupa jsem samozřejmě nemohla přijmout v ložnici. Proto jsem knihu vzala do tohoto pokoje. Při žádné jiné příležitosti kniha mou ložnici neopustila. Požádala jsem všechny dvorní dámy i sluhy, aby odešli, takže jsem s arcibiskupem mluvila mezi čtyřma očima.“

„O tom setkání jste nikomu neřekla?“

„Neřekla.“

Byl jsem středem zájmu všech přítomných. Mimoděk jsem se začal chovat jako advokát vyslyšající svědka v soudní síni. Teď už jsem stejně nemohl couvnout. V duchu jsem si říkal, že kdyby se v téhle věci cokoli nepovedlo, mohli bychom všichni skončit v plamenech.

Královna pokračovala. „Lord arcibiskup mi řekl, že musím knihu zničit. Přesto... věřila jsem a i nadále věřím, že podobná kniha, napsaná anglickou královnou, by mohla v lidech posílit správnou víru.“ Hleděla na mě, jako by se snažila říct: tohle je moje duše a pravda, v níž věřím, a vy musíte naslouchat tomu, co říkám. Do jisté míry jsem královnu chápal, ale přesto jsem jen sklopil zrak. Sepjala ruce, postupně pohlédla na nás tři a pak tiše pokračovala. „Dobře. Já vím. Neměla jsem pravdu.“ Unaveně dodala: „Věra ve vlastní síly je sama o sobě důkazem marnivosti.“

Zeptal jsem se: „Vrátila jste pak knihu rovnou do truhlice?“

„Ano. Skoro každý den jsem se na ni chodila dívat. Celý měsíc. Mnohokrát jsem téměř vzkázala pro strýce.“

„Kéž byste to udělala,“ ozval se procítěně lord Parr.

„Kdyby nebylo léto a v krbu by hořel oheň, jednou nebo dvakrát jsem dospěla k tomu, že bych ji spálila. Jenže jsem váhala a čas plynul. Před deseti dny jsem otevřela truhlici a kniha byla pryč. Pryč!“ Zavrtěla hlavou. Uvědomoval jsem si, jaký to pro ni musel být šok.

„Kdy jste ji viděla naposledy?“ zeptal jsem se šetrně.

„Ten den odpoledne. Pročítala jsem ji a uvažovala, jestli bych ji místy nemohla upravit tak, aby se dala zveřejnit. Kvečeru mě král zavolal do své komnaty a do deseti večer jsem s ním hrála karty a povídali jsme si. Bolely ho nohy, potřeboval rozptýlení. Než jsem potom šla spát, chtěla jsem si knihu vzít, abych se jí nechala vést při modlitbě, ale byla pryč.“

„Nebyl zámek poškozený nebo poškrábaný?“

„Ne,“ odpověděla. „Vůbec ne.“

„Bylo v té truhlici ještě něco jiného, Vaše Veličenstvo?“

„Nějaké moje šperky. Dědictví po mém druhém manželovi a jeho dceři... drahé Margaret Nevillové, která zemřela na jaře.“ Obličejem jí přešel záchvěv smutku.

Lord Parr prohlásil: „Všechny ty šperky jsou velmi cenné. Ale zmizel jen ten rukopis.“

Zapřemýšlel jsem. „To se stalo následující den po incidentu s Wriothesleym a králem?“

„Ano. Šestého července. Mám dost dobrý důvod pamatovat si poslední dny docela přesně.“

Lord Parr řekl: „Neteř mě ihned oslovila. Padla na mě hrůza, když jsem se dozvěděl o existenci knihy a jejím zmizení.“

Pohlédl jsem na něj. „Dovedu si představit, že povaha ukradené věci způsobila jistě potíže při vyšetřování.“

Zavrtěl hlavou. „Netroufáme si o tom říct vůbec nikomu. Vyslechl jsem všechny strážné, abych zjistil, kdo v kritické době vstoupil do královniny ložnice. Nic neobvyklého se nedělo. Páže na úklid, dvorní dáma, aby zkontrolovala, jak je ustlaná postel. A bláznivá Jane zjišťovala, jestli tu královna náhodou není. Bláznivá Jane může chodit, kam se jí zlíbí,“ nespokojeně dodal. „Ale ta nemá dost rozumu ani na to, aby ukradla jablko.“

„Je důležité zjistit, kdo přesně měl v té době přístup do ložnice. Není však vyloučeno, že se někdo dozvěděl o existenci té knihy už dříve a ke krádeži si schválně vybral dobu, kdy bylo Její Veličenstvo u krále.“

„Ale jak?“ zeptala se královna. „Psala jsem potají, nikomu jsem o tom neřekla a rukopis jsem zamykala.“

Lord Parr souhlasně přikývl. „Nemáme tušení, jak se to všechno mohlo stát. Nevíme, co dělat. Celou dobu jsme jako opaření.“

Královna zavřela oči a sevřela v prstech perlu na řetízku kolem krku. Všichni jsme se na ni s účastí dívali. Nakonec perlu pustila. „Jsem v pořádku.“

„Určitě?“ zeptal se lord Parr.

„Ano, jsem. Ale pokračujme.“

Lord Parr se na mne podíval a řekl: „Potom jsme se dozvěděli o vraždě u katedrály svatého Pavla.“

„O vraždě?“ zeptal jsem se ostrým tónem.

„Ano, jde i o vraždu. Rukopis byl ukraden z truhlice šestého července někdy ve večerních hodinách. Minulou sobotu, to bylo desátého, byl večer ve své dílně v ulici Bowyer Road, nedaleko katedrály svatého Pavla, zavražděn jistý tiskař. Asi víte, kolik tam v poslední době přibýlo těchhle malých dílen a obchodů. Tiskaři a knihkupci, často malinké krámky v narychlo stlučených kůlnách.“

„Znám to tam, vaše lordstvo.“ Neřekl jsem nahlas, že mnoho tiskařů a knihkupců patří k radikálům a úřady v poslední době prohledávají jejich dílny.

„Tehle tiskař se jmenoval Armistead Greening. Měl malou dílnu s jediným tiskařským lisem. V minulosti měl jistě potíže kvůli radikálním textům a letos na jaře byl vyšetřován. Nebyly však proti němu nalezeny žádné důkazy. V poslední době tiskl učebnice. Minulou sobotu pracoval v dílně do

večera. Tiskaři to tak dělávají, snaží se využít denního světla a tisknou co nejdéle. Měl jednoho učedníka, a ten odešel před devátou.“

„Odkud máte všechny tyhle podrobnosti?“

„Od toho učedníka, ale hlavně od souseda. Ten vlastní větší tiskárnu hned vedle. Jmenuje se Geoffrey Okedene. Mistr Okedene kolem deváté večer zavíral dílnu, když od Greeningovy kůlny uslyšel hluk a volání o pomoc. Byl to soused a přítel, takže se vydal zjistit, o co jde. Našel zamčené dveře, ale byly chatrné. Když se do nich opřel ramenem, snadno je vyrazil. Letmo zahlédl dva muže prchající bočními dveřmi. V tiskařských dílnách bývá vedro a silný zápach, takže většina mívá nejméně dvojce dveře, aby se v nich dal udělat průvan a mohlo se důkladně vyvětrat. Mistr Okedene neměl čas muže pronásledovat, protože viděl, že se pokusili založit v dílně požár – naházeli na podlahu stoh papírů a zapálili je. Okedenovi se podařilo oheň uhasit. Asi si dokážete představit, jak by to vypadalo, kdyby na takovém místě vypukl požár.“

„Ano, dokážu.“ Ubohé dřevěné boudy kolem katedrály se opíraly o sousední domy nebo jakžtakž stály samy o sobě na prázdných parcelách. Obvykle se od nich šířilo rytmické bušení.

„Až po uhašení plamenů si Okedene všiml Greeninga, jak leží na podlaze, rozbitou hlavu v kaluži krve. V ruce svíral tohle...“ Lord Parr sáhl do kapsy a opatrně vytáhl proužek drahého papíru, pokrytého úhledným drobným písmem a potřísněného hnědými skvrnami zaschlé krve. Podal mi jej. Četl jsem:

Lamentace hříšné duše, sepsaná královnou Kateřinou, oplakávající zaslepenost svého života.

Pro křesťansky milosrdného čtenáře: mají-li skutky býti potvrzovány těmi, kdož o nich píší, spíše než takové spisy potvrzovány oněmi skutky, musím oplakávat naši dobu, v níž zlé skutky jsou chváleny a dobré zatracovány. Protože však věci nemají býti považovány za dobré pro to, co vzývají, leč vzývány pro své dobro, nebudu...

Zbytek stránky byl utržený. Pohlédl jsem na královnu. „Je tohle opravdu váš rukopis?“

Príkývla. „To je první stránka mé knihy. *Lamentace hříšné duše*.“

Lord Parr řekl: „Okedene si text přečetl a hned pochopil, jak je věc důležitá. Z Boží milosti je reformátor. Osobně ten papír přinesl do paláce a zařídil, aby mi byl doručen, a já jsem ho vyslechl. Až potom vraždu ohlásil koronerovi. Vypověděl podle pravdy všechno, co viděl, až na ten kus papíru –

to jsem mu zakázal. Koroner naštěstí straní reformě a slíbil mi, že kdyby se cokoli dozvěděl, dá mi vědět. Taky dostal velmi dobře zaplacenou,“ přiznal otevřeně. „A má slíbeno ještě víc.“

Když opět promluvila královna, v hlase jí zaznívalo zoufalství. „Jenže ten koroner neodhalil nic, vůbec nic. Proto jsem navrhla, abychom o pomoc požádali vás, Matthewe. Jste jediný, koho znám mimo královský dvůr, kdo by dokázal takové vyšetřování vést a možná zjistit, co se vlastně stalo. Ale jen pokud s tím budete souhlasit. Uvědomuji si hrozné riziko...“

„Už to slíbil,“ skočil jí do řeči lord Parr.

„Ano, to jsem slíbil.“

„Děkuji vám, Matthewe, z celého srdce.“

Hleděl jsem na utržený kus stránky. „Greening asi držel rukopis a snažil se jej zachránit před vetřelci. Ten, kdo ho zabil, mu knihu vyškubl a přitom se utrhł tehle kus první stránky.“

„Ano. Vrahové slyšeli, jak se do kůlny dobývá mistr Okedene, a utekli. Nechtěli se zdržovat tím, že by z mrtvé ruky páčili kus papíru.“

„Nebo si ho ani nevšimli. To mi připadá pravděpodobnější.“

Lord Parr přikývl. „Měl byste vědět, že to nebyl první pokus připravit Greeninga o život. Byl chudý a ve své dílně i bydlel.“ Nakřčil nos s výrazem povýšeneckého znechucení. „Jak už jsem řekl, měl mladého učně. Pět dní před vraždou přišel ten chlapec brzy ráno do práce a našel dva muže, jak se snaží vloupat do dílny. Začal volat o pomoc a oni utekli. Podle popisu to byli jiní muži než ti, co potom zabili Greeninga.“

Ozval se Cranmer: „Napřed jsme si mysleli, že Greeningovi ten rukopis někdo dal, aby ho vytiskl. To ale nedává smysl. Katolík by to mohl udělat, protože zveřejnění knihy by královně uškodilo. Jenže právě proto by stoupenec reformy něco takového odmítl.“

„Máte pravdu,“ přisvědčil jsem. „Kdyby rukopis padl Greeningovi do ruky a on měl takové názory, jaké mi popisujete, udělal by přesně to, co Okedene – přinesl by ho sem. Je možné, že by Greening byl tajný katolík?“

Cranmer zavrtěl hlavou. „Nechal jsem to diskrétně přešetřit. Greening byl radikál. Vědělo se to o něm. Celý život. Stejně jako o jeho rodičích.“ Významně se na mě podíval.

Vědělo se to o něm. Jinými slovy Greeningova rodina patřila ke staré anglické sektě lollardů, která již před více než sto lety dospěla k radikálnímu pohledu na svátost mše a k podobnému učení jako později luteráni – totiž že hlavním nástrojem spasení je Bible. V poslední době mnozí z nich konvertovali k radikálnějším reformním směrům. Měli za sebou dlouhá léta

pronásledování, a tedy i zkušeností, jak se před pronásledováním skrývat. Bylo velmi nepravděpodobné, že by tato – nebo kterákoli jiná – reformní sekta přála újmu královně.

Zeptal jsem se: „Je v rukopise něco jiného, podle čeho by se dalo poznat, že ho napsala královna?“

„Je celý sepsán její rukou.“

„Ale nic v dalším textu na ni neukazuje tak jako ta první stránka – mám pravdu?“

„I po letném přečtení se dá snadno odvodit, kdo je autor.“ Lord Parr pohlédl na královnu. „Koneckonců to je *osobní* zpověď hříchů a naděje na spasení. Nezmiňuje se politika ani královský dvůr, ale bez jakýchkoli pochybností je to královnino dílo.“ Zavrtěl hlavou. „Nemáme tušení, kdo knihu teď má, ani jak se dostala ke Greeningovi. Soudní ohledání se konalo před dvěma dny. Výrok zněl: vražda spáchaná neznámými osobami.“

Královna ze mne nespouštěla oči. „Jako zvíře lapené v pasti jsme trpně čekali, co se stane, zda se kniha neobjeví někde v ulicích. Ale uběhl týden a nestalo se vůbec nic. My tři jsme dnem i nocí přemítali, co dělat. Nakonec jsme dospěli k tomu, že se ta věc musí vyšetřit, a že by to měl udělat někdo, kdo nemá příliš blízko ke královskému dvoru.“ Hleděla mi prosebně přímo do očí. „A tak mě napadlo, Matthewe, že bychom se mohli obrátit o pomoc k vám. Odpusťte. Znovu opakuji, že záleží jen na vás, zda mi opravdu chcete pomoci. Nepřikazuji. To nechci a nemohu. Mám už na rukou dost krve jen kvůli tomu, že jsem tu knihu napsala. Nebýt jí, ubohý Greening by byl naživu.“ Zarmouceně dodala: „Nechtěla jsem nic, než konat dobro, ale jak říká Bible: marnost nad marnostmi, a všechno marnost.“ Vyčerpaně klesla do křesla.

Na to jsem mohl říct jen jediné: „Jak byste si přáli, abych postupoval?“

Cranmer a lord Parr si vyměnili pohledy. Snad s úlevou či nadějí. Nebo s pochybnostmi, jestli záležitost svěřili tomu pravému? Lord Parr náhle vstal a začal rázovat po místnosti. „Už jsme o tom přemýšleli a máme plán, ale musíte nám říct, jestli v něm neodhalíte nějaké chyby. Je to naléhavá věc a musíme na ni jít z obou konců současně. Pokud jde o tu vraždu, arcibiskupovi lidé si promluvili s Greeningovými rodiči na jejich místním vikářství. Ti o knize nic nevědí – což se dalo čekat – a samozřejmě si přejí, aby byl vrah dopaden. Žijí v Chilternských kopcích, takže pro ně není snadné dostat se do Londýna.“

„Ano, Chilternské kopce.“ Území známé lollardskými tradicemi.

„Ochotně poskytli plnou moc, která vám umožní jednat jejich jménem. Vědí jenom to, že jejich syn měl v Londýně přátele, kteří jsou ochotni při-

spět penězi na dopadení vraha. Soudní ohledání už proběhlo a vyšetřování vraždy bylo svěřeno místnímu konstáblovi. Jmenuje se Fletcher a je známý svou pílí. Asi víte, že když se vraha nepodaří dopadnout do osmačtyřiceti hodin, konstáblové ztrácejí zájem, protože šance na vyřešení jsou pak už mizivé. Řekl bych, že Fletcher vám tento případ rád přenechá. Promluvte si s Greeningovým učněm, se sousedy a známými, porozhlédněte se tam. O knize však nikomu ani slovo! S výjimkou Okedena. Ten chválabohu dokáže držet jazyk za zuby. Je zcela oddán reformě a chápe důležitost téhle věci.“ Lord Parr na mě upíral neústupný pohled.

„Jak poručíte, vaše lordstvo.“

„Z druhého konce jde o zjištění, kdo tu knihu odsud ukradl. Musí to být někdo s přístupem do královniných komnat. Dnes odpoledne složíte přísahu a budete přijat do sboru královniných poradců. Dostanete talár s vyšíтым královniným znakem. Ten noste při vyšetřování v paláci. Ale při zjišťování informací o Greeningově vraždě použijte svůj obyčejný talár, aby někoho nenapadlo hledat souvislost mezi tou vraždou a královnou.“

„Samozřejmě, vaše lordstvo.“

Lord Parr souhlasně přikývl. Cranmer na mne vrhl rychlý pohled, ale ihned se odvrátil. Nedokázal jsem říct, jestli se soucitem, nebo s pochybnostmi.

Lord Parr pokračoval: „Pokud jde o vyšetřování v paláci... ví se o vás, že jste už pro královnu v minulosti pracoval. Řekneme, že z její truhlice byl ukraden vzácný šperk – prsten, který zdědila po nevlastní dceři. Pro jistotu jsem ten prsten vzal a mám ho schovaný. Má velkou cenu. Dobře se ví, jak blízko královna měla k Margaret Nevillové. Všichni pochopí, že o prsten od ní nechce přijít. Budete mít pověření vyslechnout královnino služebnictvo, abyste zjistil, kdo se mohl k truhlici dostat. Náhodou se nedávno stalo, že jedno z pážat ukradlo šperk jedné dvorní dáme a podařilo se ho dopadnout. Královna trvala na tom, aby ten kluk dostal milost, protože byl hodně mladý. Lidé si na tenhle případ budou pamatovat.“ Pohlédl na mě. „Vedl bych vyšetřování sám, ale něco takového by bylo velmi neobvyklé a budilo by to pozornost. Navíc – za takových okolností přichází zvenčí často vidí věci jasněji.“ Povzdechl si. „U dvora je plno smilstva. Příznávám, že jsem mnohem šťastnější na svém venkovském sídle, ale povinnosti mne nutí zůstat tady.“

„Někteří členové královské rady mne považují za nepřítele.“ Váhavě jsem pokračoval. „Vévoda z Norfolku, ale především Richard Rich. A jednou jsem rozhněval i samotného krále.“

Cranmer odpověděl: „To všechno patří minulosti, Matthewe. Vaše vyšetřování se bude týkat pouze královniných komnat. Kdybyste narazil na něco

se širšími souvislostmi, přijdete za námi a my to převezmeme. Dokud se tohle nevyřeší, nevrátím se do Canterbury.“

„Pomiňte, pane arcibiskupe,“ trval jsem na svém. „Norfolk nebo Rich by se mohli dozvědět, že se něco děje. Sám jste mluvil o špionech, kteří vynesli, o čem s vámi Gardiner mluvil v králově komnatě.“

„To byli stoupenci,“ ozval se káravě Cranmer. „Žádní špioni.“

„Dobrá. Nemohou se tedy v královniných službách najít stoupenci těch, kdo jsou proti reformě? Samotná skutečnost, že někdo rukopis ukradl, podobnému podezření nasvědčuje.“

„To je na tom právě divné. V královnině družině všichni pečlivě střeží její tajemství.“ Cranmer pohlédl na královnu. „Její Veličenstvo se těší velké loajalitě svého služebnictva, jak se prokázalo i při honu na kacíře. Nedokážeme si představit, kdo by takovou věc mohl udělat.“

Na chvíli se rozhostilo ticho, které přerušil lord Parr: „Začněte hned, syndiku Shardlaku. Pokuste se rozplést to klubko. Běžte dnes odpoledne za tím tiskařem. Večer se vraťte. Přijmu vaši přísahu, dám vám královnin talár a promluvíme si podrobněji.“

Znovu jsem zaváhal. „Musím pracovat sám?“

„Mladý William Cecil by vám mohl být užitečný. Má kontakty mezi radikály a oni mu důvěřují. Neví však o *Lamentaci* a přinejmenším prozatím by to tak mělo zůstat.“ Konverzačním tónem pokračoval. „Věřil byste, že Cecil je v pětadvaceti už podruhé ženatý? První manželka mu zemřela při porodu a on se znovu oženil. Vzal si ženu s dobrým postavením. Řekl bych, že Cecil to dotáhne vysoko.“

Ozval se arcibiskup: „Pokud jde o vraždu tiskaře, můžete využít svého pomocníka Baraka. Slyšel jsem, že vám byl v minulosti užitečný.“

„Ale pozor!“ varovně zvedl prst lord Parr. „Nesmíte mu prozradit nic víc, než že vyšetřujete z pověření tiskařových rodičů. Ani slovo o královně ani *Lamentaci*.“

Zaváhal jsem. „Barak je ženatý, má ženu a dítě a další na cestě. Nechtěl bych ho nijak ohrozit. Mám studenta. Jmenuje se Nicholas, ale...“

Lord Parr mi skočil do řeči. „Tohle už nechám na vašem rozhodnutí. Na běžné záležitosti ho použít můžete. Pokud mu neřeknete nic o *Lamentaci*.“ Nespouštěl ze mne upřený pohled.

Souhlasně jsem přikývl a potom jsem se obrátil zpět ke královně. Naklonila se ke mně a opět uchopila perlu visící na řetízku kolem krku. „Víte, komu ta perla kdysi patřila?“ zeptala se tiše.

„Ne, Vaše Veličenstvo. Je opravdu krásná.“

„Kateřině Howardové, která byla královnou přede mnou a skončila s hlavou na popravním špalku. Setnutí sekerou je rychlejší než upálení...“ Královna si srdceryvně povzdechla. „I ona byla bláhová, i když jinak než já. Všechny ty drahé šaty, zlato, hedvábí a drahokamy, to vše přechází z královny na královnu. Pokaždé se vrací do královnina šatníku, kde se uloží nebo upraví. Jsou tak nákladné, že není možné je prostě vyhodit. Je to podobné jako s tapisériemi.“ Zvedla bohatě vyšívaný rukáv. „Tak třeba tyhle rukávy nosívala Anna Boleynová. Mám kolem sebe mnoho připomínek toho, co se stalo a může stát. Žiju teď ve strachu, Matthewe – ve velkém strachu.“

„Udělám všechno, co budu moci. Odložím ostatní případy. Přísahám.“

Usmála se. „Děkuji vám. Věděla jsem, že mi pomůžete.“

Lord Parr mi pokynem hlavy naznačil, ať vstanu. Poslechl jsem a uklonil jsem se královně. Ta mi věnovala další úsměv. Potom jsem se uklonil Cranmerovi, který odpověděl kývnutím. Lord Parr mě odvedl zpět k oknu, z něhož jsme předtím sledovali krále. Nádvoří teď bylo prázdné. Uvědomil jsem si, že jsme v koutě, na který není z chodby přímý výhled. Ideální místo na soukromý rozhovor. Oslovil mě: „Děkuji vám, pane. Věřte mi, že nijak nepodceňujeme obtíže ani nebezpečí. Pojdte teď se mnou a já vám předám další informace o Greeningovi. Taky tu plnou moc od jeho rodičů.“ Vyhlédl z okna na nádvoří, zaváhal a potom se ke mně naklonil ještě blíže. „Sám jste viděl, v jakém stavu je král. Ale z toho, co jste před chvílí slyšel, je jasné, že hlavu má – většinou – i nadále jasnou. A ta hlava je pořád plná zloby a podezřívavosti.“

Kapitola sedmá

SPOCITEM VELKÉ ÚLEVY jsem vyjel z paláce a pomalu jsem zamířil k Charing Crossu.

Genesis kýchl a zatřásl hlavou. V nozdrách mu uvázl prach z cihelen ve Scotland Yardu, neúnavně chrlících materiál na přestavbu Whitehallu. Ulice v horkém dni silně páchla. Rozhodl jsem se, že k tiskaři s sebou vezmu Nicholase. Neuškodí, když budu mít po boku někoho mladšího a silnějšího.

Na schodech před Charing Crossem jako obvykle posedávaly tucty žebráků. V posledních dvou letech jich kvůli klesající hodnotě peněz neustále přibývalo. Existoval názor, že žebráci jsou jako pijavice a vysávají krev těžce pracujících, ale jeho stoupenci zapomínali na skutečnost, že většina žebráků ještě nedávno patřila k těm pracujícím. Hleděl jsem na ně – muže, ženy i děti oděné ve špinavých hadrech, obličej zrudlé od neustálého pobytu na slunci. Někteří předváděli boláky a zhnisané vředy, aby se nad nimi kolemjdoucí slitovali. Jeden muž na sobě měl cáry vojenské uniformy a ukazoval světu pahýl jedné nohy. Nepochybně ho zmrzačili někdy v posledních dvou letech v boji kdesi ve Skotsku nebo Francii. Dal jsem si pozor, abych se na muže přímo nepodíval. Dobře jsem věděl, co by hrozilo: že se na mě sesype celá horda, které se budu těžko zbavovat. Potřeboval jsem klid na přemýšlení.

Uvědomoval jsem si vážnost situace – tahle záležitost mě ohrožovala mnohem více než cokoli z toho, co jsem zatím zažil. Měla vazbu na samotné srdce královského dvora za okolností, jež by jen těžko mohly být nepříznivější. Vybavil se mi pohled na krále v zahradách. Bylo mi náhle jasné, že veškeré události od začátku roku se dají chápat jako součást boje o budoucí vládu nad říší v době, kdy Jindřich zemře a korunu zdědí jeho nedospělý syn. Komu král zanechá svou říši? Norfolkovi? Edwardu Seymourovi? Pagetovi?

Privolal jsem na sebe dlouhé dny naplněné úzkostí a strachem při ochraně cizích tajemství, která jsem nechtěl znát. Nicméně moudrý muž si uvědomuje svou pošetilost a mně bylo samozřejmě jasné, proč se pouštím do tohoto bláznovství. Ke královně jsem cítil tajnou lásku. Nešlo o nic jiného

než o beznadějnou bláhovost, výmysl stárnoucího muže, ale toto ráno jsem si uvědomoval, jak silně onu bláhovost prožívám.

Přesto jsem věděl, že se na královnu musím podívat s odosobněnou upřímností. Její náboženský radikalismus ji – navzdory velké opatrnosti a diplomatické dovednosti – přivedl do velkého nebezpečí. Ona sama to označila za marnivost, ale spíše to vypadalo jako ztráta soudnosti. Znepokojeně jsem se sám sebe ptal, zda se jí – jako tolika jiných – nezačala zmocňovat fanatická posedlost. Na druhou stranu se pokusila ustoupit, podřídila se králi a snažila se získat Cranmerův názor na *Lamentaci*. Ale její odmítnutí zbavit se knihy hrozilo katastrofálními následky.

Chvíli jsem se zabýval myšlenkou, zda by nebylo nejlepší nechat náboženské skupiny, aby si prostě svůj boj na život a na smrt vybojovaly. V čem jsou radikálové lepší než konzervativci? Ovšem královna by nikdy nikomu vědomě neublížila. Cranmer taky ne. U lorda Parra jsem si byl jistý mnohem méně. Byl starý, vypadal nemocně a vyzařovala z něj oddanost neteři. Nicméně se v něm skrývala i nemilosrdná bezohlednost – v tuhle chvíli jsem mu byl užitečný, ale určitě by mu nedělalo potíže, kdyby mě měl obětovat.

Předal mi plnou moc od Greeningových rodičů. Měl jsem před sebou cestu do spleti uliček kolem katedrály svatého Pavla, abych si promluvil s konstáblem. Potom mě čekal rozhovor s Greeningovým sousedem Okedemem a s učněm, který viděl předchozí pokus o vloupání. Taky bych se měl snažit zjistit něco o Greeningových přátelích.

Lord Parr chtěl, abych se kolem sedmé vrátil do paláce. Uvědomoval jsem si, že mě zřejmě čeká řada dní plných práce. Naštěstí soudní sezóna ještě nezačala, a soudy tedy nezasedaly. Budu muset požádat Baraka, aby ode mne kromě dohledu nad Nicholasem a Skellym převzal další přípravné práce k chystaným případům. Bez velkého nadšení jsem si připravoval lži, které Barakovi a Nicholasovi řeknu. Můžu jim prozradit, že vyšetřuji vraždu tiskaře, ale musím předstírat, že pouze pro jeho rodiče. Rozhodně se nesmím zmínit o hledání ztraceného královnina rukopisu. Zejména myšlenka na lhaní Barakovi mi vadila, ale chápal jsem, že to prostě nejde jinak.

Z náhlého popudu jsem změnil směr k severu, k domu, kde Barak bydlel s manželkou Tamasin. Oba jsem znal už dlouhá léta a hodně jsme spolu prožili. Potřeboval jsem si promluvit s někým normálním, kdo má zdravý rozum a nekuje pikle. Také jsem chtěl vidět svého malého kmotřence. Barak nejspíš bude v práci, ale Tamasin je skoro určitě doma. Zatoužil jsem po chvilce normální lidské společnosti, protože něco podobného mi mělo být nadlouho odepřeno.

Privázal jsem Genesis ke sloupku před Barakovým domem a zaklepal jsem na dveře. Otevřela mi služka, paní Marrisová, vdova ostrá jako břitva. Udělala pukrle. „Mistře Shardlaku, nečekali jsme vás.“

„Náhodou jsem projížděl poblíž a napadlo mě, že se tu stavím. Je paní Baraková doma?“

„Ano. Pán taky. Přišel domů na oběd. Právě jsem se chystala sklízet se stolu.“ Uvědomil jsem si, jak dlouho jsem nejedl. Paní Marrisová mě uvedla do malého salonu s výhledem do Tamasininy nevelké, ale pečlivě udržované zahrady. Okenice byly otevřené a ve vzduchu se vznášela vůně letních květů. Barak a Tamasin seděli u stolu a před sebou měli prázdné talíře a malé džbánky s pivem. Joan začala odnášet talíře. Tamasin vypadala dobře a tvářila se spokojeně. „To je příjemné překvapení, pane,“ prohlásila. „Škoda že už jsme po obědě.“

„Já jsem dnes na oběd nějak zapomněl.“

Nespokojeně zamlaskala. „To není zdravé. Podívám se po chlebu a sýru.“

Barak se na mě podíval. „Přišel jsem se domů najíst. Říkal jsem si, že Skelly snad dokáže Nicholase aspoň chvíli pohlídat.“

„To je v pořádku.“ Usmál jsem se na drobnou postavičku v bílém kabátku a s vlněnou čepičkou ozdobenou mašlí. Chlapec zvědavě vylezl zpod stolu a zjišťoval, co se děje. Podíval se na mě Barakovýma očima, usmál se a řekl: „Pán!“

„To je jeho nejnovější slovo,“ hrdě oznámila Tamasin. „Vidíte, už začíná mluvit.“

„Je vidět, jak odrůstá z plenek,“ konstatoval jsem a obdivoval chlapcovo úsilí. Přilezl po čtyřech k otci, soustředěně se zamračil a podařilo se mu na chvíli vstát. Přidržel se přitom otcovy nohy. Radostně se usmál, zvedl nohu a kopl otce do kotníku.

Barak ho zvedl v náručí. „Tak my kopeme, pane!“ prohlásil s hranou vážností. „Jak se chováš před kmotrem? Že se nestydíš!“ George se spokojeně zachechtal. Naklonil jsem se k němu a pohlídl ho po hlavě. Zpod čepičky mu vykouklo několik kadeří, světlých jako Tamasininy a hedvábně hebkých.

„Roste jako z vody,“ konstatoval jsem zamyšleně, „ale pořad nevím, komu z vás je podobnější.“

„Má tak naducané tvářičky, že se nedá poznat vůbec nic,“ konstatoval Barak a ukazovákem poklepal na malý nosík.

„Slyšel jsem, že vám můžu gratulovat, Tamasin.“

Zapřýčila se. „Děkuji, pane. Ano, George v lednu dostane bratříčka nebo sestříčku, když Bůh dá. Oba doufáme, že by to tentokrát mohla být holčička.“

„Cítíte se dobře?“

„Až na ranní nevolnosti celkem ano. Dojdu pro ten chleba a sýr. Jacku, máš ve vousech hrášek. Vytáhni si ho. Vypadá to příšerně.“

Barak vzal hrášek mezi prsty, rozmáchl kuličku a podal ji nadšenému Georgovi. „Říkám si, že bych si mohl nechat narůst dlouhý plnovous, jak je teď v módě. Bylo by v něm dost místa na malou svačinku.“

„To by sis ale musel najít nějaký jiný dům, kde by ti to jídlo dali,“ hlasitě se ozvala Tamasin z kuchyně.

Pohlédl jsem na Baraka, pohodlně rozvaleného na židli, s malým synkem batolícím se mu u nohou. Udělal jsem dobře, když jsem se rozhodl, že ho z celé záležitosti s královnou vynechám. „Jacku,“ oslovil jsem ho, „přibyla mi jedna nová záležitost, která mi nejméně několik dnů nedovolí chodit pořádně do kanceláře. Chci vás požádat, abyste dohlédl na Nicholase a Skellyho – i když Nicholase možná také budu čas od času potřebovat. Pokud se mi to podaří, pokusím se přijít na schůzky s nejdůležitějšími klienty.“

„Jako je slečna Slanningová?“ Věděl jsem, že ji Barak nesnáší.

„Ano, o tu se postarám sám.“

Se zájmem na mne pohlédl. „O co vlastně jde?“

„O jednoho tiskaře, kterého zavraždili nedaleko katedrály svatého Pavla. Už je to víc než týden a po vrahovi jako by se slehla zem. Úřad koronera se jako obvykle příliš nesnaží. Mám od rodičů zavražděného plnou moc k vyšetřování. Žijí v Chilternských kopcích.“

„Oni si vás na ten případ najali?“

Zaváhal jsem. „Ne. Byla to... třetí strana.“

„Neříkal jste, že takovéhle případy už nebudete brát? Může při nich hrozit nebezpečí.“

„Považoval jsem za svou povinnost tenhle případ neodmítnout.“

„Vypadáte ustaraně,“ nadhodil.

„Nechte toho, prosím,“ zareagoval jsem poněkud rozmrzele. „Jsou v tom věci, které si musím nechat pro sebe.“

Barak se zamyšleně zamračil. Nikdy dříve bych ho z takového případu nevynechal. „Jak myslíte,“ poznamenal nabručeně.

George se mezitím odpoutal od otce a váhavými krůčky přistoupil ke mně. Zvedl jsem ho do náruče a příliš pozdě jsem si všiml, jak mi rukama od rozmákaného hrášku špiní košili.

„Ale fuj!“ řekl Barak. „Promiňte. Měl byste si dávat pozor, když ho berete do náruče.“

Tamasin přinesla talíř s chlebem a sýrem a několika scvrklými jablky.

„Jsou z loňska,“ řekla, „ale uložila jsem je dobře.“ Zpozorovala stav mé košile a rychle si ode mne vzala George. „Ty jsi ale trdlo, Jacku,“ kárala manžela. „Snad jsi mu nedal ten hrášek? Mohl se udusit.“

„Jak vidíš, tak ho nesnědl. Minulý týden se pokoušel sníst na zahradě slímáka a nijak mu to neublížilo.“

„Fuj, dej ho sem!“ Tamasin se sklonila a zvedla syna v náručí. Ten na ni udiveně hleděl. „Jen ho podporuješ v neplechách.“

„Promiň. Ano, nejlepší je držet si potíže od těla,“ prohlásil. Přitom ze mne nespouštěl významný pohled.

„Když to jde,“ odpověděl jsem. „Když to jde...“

JEL JSEM DOMŮ PŘEVLEKNOUT SI KOŠILI, než se vydám do Lincoln's Innu. Vstoupil jsem do kuchyně. Stála tam Josephina v šatech, které jsem na ní ještě neviděl – byly fialové, z kvalitní vlny a s dlouhým bílým límcem. Agnes klečela vedle ní a špendlila jí sukni. Když jsem vstoupil, obě ženy udělaly pukrle.

„Co říkáte na Josephininy nové šaty, pane?“ zeptala se Agnes. „Vezme si je zítra. Pomáhala jsem je vybírat.“

Josephina jako obvykle v rozpacích zrudla. Šaty jí slušely. Nemohl jsem si však nevšimnout, že barva látky vypadá vybledle a seprané v porovnání s jasně zářivými barvami, s nimiž se člověk setkává ve Whitehallu. Většina lidí si však lepší šaty dovolit nemohla.

„Vypadáš moc dobře, Josephino,“ řekl jsem. „Na pana Browna určitě uděláš dojem.“

„Děkuji, pane. Podívejte, mám i nové boty.“ Nadzvedla sukni a ukázala hranaté boty z bílé kůže.

„Jako obrázek!“ konstatoval jsem s úsměvem na rtech.

„Šaty jsou z té nejlepší kendálské vlny,“ prohlásila Agnes. „Vydrží ti spoustu let.“

„Kam půjdete na procházku?“ zeptal jsem se.

„Lincoln's Inn Fields. Doufám, že bude hezky.“

„Na nebi není ani mráček. Ale já si teď musím pospíšit. Agnes, potřebuju čistou košili.“ Rozepnul jsem talár, aby viděla zelené otisky malých rukou. „To můj kmotřenec!“ postěžoval jsem si.

„Ta vypadá! Zavolám Martina.“

„Vezmu si košili z vyžehleného prádla,“ zaprotestoval jsem, ale Agnes už mezitím manžela opravdu zavolala. Objevil se ve dveřích salonu, opásaný zástěrou. Nejspíše čistil stříbro, vznášel se kolem něj zápach octa.